

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว

ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

A GUIDELINE FOR LEARNING MANAGEMENT TO STRENGTHEN FAMILY
RESPONSIBILITY IN ACCORDANCE WITH SANGHAVATTHU IV
SECONDARY SCHOOLS MEUANG DISTRICT,
SAMUTPRAKAN PROVINCE

พระมหาปัญญาเลิศ อคฺคปญฺโญ (ข้าศรีพันธุ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว
ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

พระมหาปัญญาเลิศ อคฺคปญฺโญ (ข้าศรีพันธุ์)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

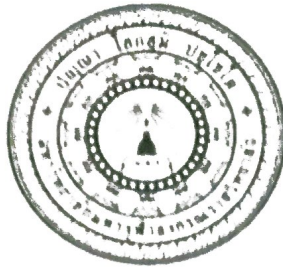
A Guideline for Learning Management to Strengthen Family
Responsibility in Accordance with Sangahavatthu IV
Secondary Schools Meuang District,
Samutprakan Province

Phramaha Panyalert Aggapanyo (Kamsripan)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok, Thailand
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัจพัตถ์ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร.สมหมาย จันทรเรือง)

กรรมการ

(พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ดร.)

กรรมการ

(ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ดร.

ประธานกรรมการ

ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระมหาปัญญาเลิศ อคฺคปญฺโญ)

- ชื่อวิทยานิพนธ์** : แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว
ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
- ผู้วิจัย** : พระมหาปัญญาเลิศ อคฺคปณฺโญ (ข้าศรีพันธ์)
- ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**
- : พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ดร. ป.ธ. ๔, พธ.บ. (พระพุทธศาสนา),
พธ.ม. (การบริหารการศึกษา), พธ.ด. (พุทธบริหารการศึกษา)
 - : ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์, กศ.บ. (สุขศึกษา), ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย),
ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)
- วันสำเร็จการศึกษา** : มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๓๑๗ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้สถิติวิเคราะห์ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศ และ สถานภาพของบิดามารดา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีชั้นปีที่ศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ๑) ด้าน ทาน นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอเมื่อโรงเรียนมี กิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่ รวมถึงให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็ม ความสามารถ และให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี ๒) ด้านปิยวาจา นักเรียนพูดจาชักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำ นุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง และไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้น ใจ และไม่พูดจาใส่ร้าย ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ ๓) ด้านอัตถจริยา นักศึกษามี ความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ และมี น้ำใจ ไม่นิ่งดูดาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ โดยชวนช่วยให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหามาให้ผู้มา ขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ ๔) ด้านสมานัตตตา นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิด ความอึดอัด โดยวางตัวกับทุกคนความด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และร่วมกันประเมิผลงานทั้ง ที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน

Thesis Title : A Guideline for Learning Management to Strengthen Family Responsibility in Accordance with Sangahavatthu IV Secondary Schools Meuang District, Samutprakan Province

Researcher : Phramaha Panyalert Aggapanyo (Kamsripan)

Degree : Master of Arts (Buddhist Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakhru Virulsuthakun, Dr. Pali IV, B.A. (Educational Studies), M.A. (Educational Administration), Ph.D. (Buddhist Educational Administration)

: Dr. Booncherd Chamnisast, B.Ed. (Heath Education), M.Ed. (Early Childhood Education), Ph.D. (Educational Administration)

Date of Graduation : March, 2019

Abstract

The main objectives of this research were: 1) to study the current condition and the problems of responsibility for families of secondary school students in Mueang District, Samut Prakan Province. 2) To comparison opinion management to create responsibility for families in accordance with the Sangkhavatthu IV of secondary school students in Mueang District, Samut Prakan Province. 3) To present guidelines for teach management to create responsibility to families in accordance with the Sangahavatthu IV of secondary school students Mueang District, Samutprakan Province. It was a survey research together with In-depth Interview, and which was a mixed methodology research between quantitative and qualitative research. The data's were collected by using questionnaires with a sample group of students in secondary schools in Mueang District, Samutprakan Province. The number of people 317 persons randomly selected by Purposive Sampling were used to collect data as a questionnaire. Statistical analysis was the frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.) and using t-test. One-way analysis of variance (One Way ANOVA).

The result had found that:

1. The opinions on learning management to create family responsibility according to the Sangkhavathu IV of Secondary School Students in Mueang District, Samutprakan Province, found that students have opinions towards learning management in order to create

responsibility for families according to the Sangkhavathu IV of students secondary schools in Mueang District, Samutprakan Province, by overall and in all aspects at a high level.

2. The results comparison of students' opinions on learning management to create responsibility for families according to the four Sangkhasavatthu IV of secondary school students in Mueang District, Samutprakan Province, classified by personal factors, it was found that students with different gender and status of parents had different opinions on learning management to create responsibility for families in accordance with the Sangkhavathu IV of secondary school students in Mueang District, Samutprakan Province by overall no different. Therefore, students with years of study differing opinions on learning management to create responsibility to the family according to the Sangkhasavatthu IV of secondary school students in Mueang District, Samutprakan Province. By overall, there were statistically significant differences at the level of 0.05

3. The suggestions for learning management in order to create responsibility for the family according to the Sangkhavathu IV of secondary school students in Mueang District, Samutprakan Province, found that. 1) The giving part, students always respect the rules and regulations of the school and society, when school had activities students will help to work fully. Including providing convenience to all friends in the school fully capable and give advice and consultation in matters that students know with joy. 2) The kindly speech part, students speak greetings to friends with sweet and pleasant words, give advice to friends with soft, helpful and friendly words, and then not talking about what others had heard and did not speak sneaky that the other person was evil or grief. 3) The useful conduct part, students were interested in learning to bring relevant knowledge to use in practice and to solve problems to be successful and have a sense of not being absorbed when someone needs help by always. 4) The equal treatment part, students place themselves in a friendly manner. They did not cause discomfort by resting with everyone, equality and equality and shared the results both in self-practice.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่
 ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระครูวิรุฬห์สุดคุณ, ดร. และ ดร.บุญเชิด ขำนิศาสตร์ ที่ได้กรุณาให้
 คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขมาด้วยดีโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ พระครูวิมลศุภการ, ดร., พระครูธรรมธะสาธินห์ ฐิตปัญโญ, ดร., และ
 เจริญพรขอบพระคุณ รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย, รศ.ดร.สิน งามประโคน, และ ผศ.ดร.สมหมาย
 จันทรเรือง ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี
 และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ให้กระจ่างจนสามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณ พระอาจารย์สุรัชย์ สุรชโย, ดร. และ ดร.บุญเชิด ขำนิศาสตร์ ที่กรุณา
 เสียสละเวลาอันมีค่า ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหา ระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ใน
 การดำเนินการวิจัย ตลอดจนแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัย ที่ผู้วิจัยมีข้อติดขัด ให้กระจ่างจนสามารถ
 ทำงานบรรลุเป้าหมาย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ
 ตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย

สุดท้าย ขอขอบพระคุณพระอาจารย์ทุกรูป และคณาจารย์คณะครุศาสตร์ทุกท่าน และ
 อาจารย์สุทิศ สวัสดิ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ และ
 ประสพการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยมา
 ตลอด คุณความดี การทำประโยชน์ใด ๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณ
 มารดา บิดา ญาติสนิท มิตรสหายและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ ที่เป็นกำลังใจ และให้
 การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง รวมทั้งญาติ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระมหาปัญญาเลิศ อคคปัญโญ (ข้าศรีพันธุ์)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑. บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ	๖
บทที่ ๒. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบ	๘
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔	๑๑
๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๕
๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๒๖
บทที่ ๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๒๗
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๒๗
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๘
๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๑
๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๒

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔. ผลการวิจัย	๓๕
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๖
๔.๒ ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	๓๗
๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบ ต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๔๓
๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ	๔๘
๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์	๔๙
๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๕๑
บทที่ ๕. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๕๕
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๕๕
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๕๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๖๒
บรรณานุกรม	๖๔
ภาคผนวก	๖๘
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	๖๙
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	๗๕
ภาคผนวก ค ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	๗๗
ภาคผนวก ง ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๘๑
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม	๘๔
ภาคผนวก ฉ หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถาม	๙๐
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	๑๐๕
ประวัติผู้วิจัย	๑๐๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๒๘
๔.๑	จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๖
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม	๓๗
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านทาน	๓๘
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปิยวาจา	๓๙
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอัตถจริยา	๔๐
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสมานัตตตา	๔๒
๔.๗	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ	๔๔
๔.๘	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	๔๕
๔.๙	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพของบิดามารดา	๔๖
๔.๑๐	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	๔๗

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๒๖
๔.๑	แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลัก สังคหัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ	๕๒

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬารัตนปิฎก และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักโดยใช้ระบบย่อคำ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิภวรรค	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.อฏฐก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)

๒. การระบุเลขหมายพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬารัตนปิฎก ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีใช้ระบบระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ขุ.ธ.(บาลี) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๗๒ หมายความว่า การอ้างอิงนั้นระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธมมปทปาลิ ฉบับภาษาบาลีพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑-๓๒๒ หน้าที่ ๗๒ ส่วนพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย จะระบุ เล่ม / ข้อ / หน้า/ เช่น ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๒๑ - ๓๒๒/๑๓๓ หมายความว่า ระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑ - ๓๒๒ หน้าที่ ๑๓๓ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความรับผิดชอบ เป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญอย่างหนึ่ง ความรู้สึก
รับผิดชอบ เป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ
เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต การที่บุคคลมีลักษณะความ
รับผิดชอบ จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข นอกจากนี้ความ
รับผิดชอบยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งนักเรียนเป็นบุคลากรสำคัญที่จะจบ
การศึกษาออกไปเพื่อเป็นทำหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนเริ่มตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียน วัยเด็ก วัยรุ่นจนกระทั่ง
วัยผู้ใหญ่ ให้เจริญเติบโตขึ้นมาเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม
และประเทศชาติ การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนทุกด้าน ทั้งด้านสติ
ปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยพัฒนาการด้านสติปัญญาสมองทำหน้าที่ด้านการคิด ร่าง
กายทำหน้าที่ด้านทักษะกระบวนการเรียนรู้และการใช้เหตุผลที่เป็นระบบจิตใจ อารมณ์ สังคมทำ
หน้าที่ในการปรับตัวจากกระบวนการเรียนรู้วิทยาการหลากหลายสาขา เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่สม
บูรณ์มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถนำความรู้ความสามารถไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันให้อยู่
รอดในสังคมแวดล้อม ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข^๑

ทั้งนี้ ความรับผิดชอบ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อนักเรียนทุกคนเพราะการที่นักเรียน
จะประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การเรียนของตนเป็นสำคัญ
เพราะนักเรียนที่มีความรับผิดชอบ ย่อมทำงานทุกอย่างตามเป้าหมายได้ทันเวลา เกิดความก้าวหน้าใน
การเรียนรวมถึงการได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นอีกด้วย แต่ถ้าขาดความรับผิดชอบแล้วจะไม่สามารถ
บรรลุเป้าหมายได้ และยังขาดความเชื่อถือจากคนอื่นด้วย จึงกล่าวได้ว่าความรับผิดชอบมีความสำคัญ
และควรปลูกฝัง ให้เกิดกับนักเรียนทุกคน ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี มีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ความรับผิดชอบทางการเรียนเป็นคุณลักษณะ
พื้นฐานของบุคคลที่มีสำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้นักเรียน เพื่อให้เป็นนักเรียนที่ดีและพลเมืองดี
ของประเทศชาติต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าคนดีและคนเก่งซึ่งเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสูงที่จะ
ทำให้ประเทศชาติมั่นคงได้ต้องเคารพกฎหมาย ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบสูง และรักษาสุขภาพ
อนามัยของตนเองและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ ยังได้กำหนดให้มีการการ
พัฒนาเยาวชนไว้หลายด้านที่สำคัญด้านหนึ่งคือ ให้ความรับผิดชอบสูงทั้งในการเรียนและการทำงาน
ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนให้มาก
ที่สุดเพื่อประสบความสำเร็จในการเรียนอาชีพการงานในอนาคตต่อไป

^๑คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, **หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. ๕ ปี)**,
(มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓), หน้า ๓๙.

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลของคะแนนสอบในรายวิชาต่างๆ การสังเกตของผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน และจากการสอบถามครูชั้นมัธยมศึกษาพบว่าเด็กนักเรียนยังมีคะแนนที่ต่างกันขาดความรับผิดชอบในหลายๆด้านด้วยกัน ได้แก่ การเข้าเรียนไม่ตรงเวลา การนำงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนขึ้นมาทำขณะครูสอน ส่งงานไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด ชอบพูดคุยกันเวลาครูสอนการไม่ติดตามงานและแก้ไขงานให้ถูกต้อง พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน และทำให้เกิดปัญหาตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาต่อตนเอง คือเรียนไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังเอาไว้ และยังเป็นปัญหาในครอบครัวอีกด้วย จึงควรปลูกฝังและสนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้น

การศึกษาสังคมมนุษย์นั้น จำเป็นต้องเรียนรู้ถึงโครงสร้างทางสังคมเพื่อให้สามารถมองเห็นลักษณะของระบบและสถาบันทางสังคมอย่างชัดเจน สามารถเข้าใจกลไกการจัดระเบียบทางสังคมที่ยึดโยงสังคมให้อารมณ์อยู่และมีเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละสังคม โดยความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมจะอยู่ภายใต้โครงสร้างสังคมที่อาจเป็นไปได้ ทั้งในทางความร่วมมือสนับสนุนกันและกัน การแข่งขัน การขัดแย้ง การประนีประนอม หรือการเอาเปรียบกัน แต่ทั้งหมดก็จะต้องเป็นไปตามระเบียบแผนหรือแบบแผนหรืออยู่ในกรอบของสังคมนั้นๆ

เมื่อสังคมมีสมาชิกใหม่ กระบวนการขัดเกลาทางสังคมก็จะบังเกิดขึ้น เพื่อให้สมาชิกใหม่ได้เรียนรู้คุณธรรม คุณค่า และอุดมคติที่สังคมยึดมั่น และได้เรียนรู้บรรทัดฐานและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใช้ในสังคม ซึ่งจะทำให้ผู้นั้นเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่างสมบูรณ์ การขัดเกลาทางสังคมอาจเป็นไปในทางตรง เช่น สอนพูด สอนมารยาท และทางอ้อม เช่น ผ่านสื่อต่างๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต และการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม

นอกจากนี้สังคมทั้งหลายมิได้หยุดนิ่งอยู่กับที่แต่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและตามแรงกระตุ้นต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้โครงสร้างและการจัดระเบียบทางสังคมต้องปรับเปลี่ยนไปตามกระแส ทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งผลกระทบในทางลบที่เกิดขึ้นอาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา ดังนั้น ประชาชนทุกคนต้องร่วมกันแก้ไขและสร้างแนวทางในการพัฒนาสังคม เพื่อให้โครงสร้างและการจัดระเบียบทางสังคมปรับเปลี่ยนตามบริบทที่อยู่บนรากฐานของความเป็นไทยอย่างแท้จริง การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวภายใต้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์การโดยเฉพาะความมีคุณธรรมจริยธรรมการดำรงชีวิตตามแนวทางโรงเรียน ในทางพระพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสหลักธรรมอันจะเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ผู้บริหารควรมีนั่น อันประกอบด้วยหลักสังคหวัตถุ ๔^๒ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกครองและการดูแลคน เป็นธรรมที่ควรมีไว้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตอย่างโปร่งใส บริสุทธิ์หมดจดและปฏิบัติตนโดยชอบ ทั้งตนเองและผู้อื่น ที่จะทำ ให้การบริหารบุคลากรในโรงเรียนเกิดประโยชน์อันสูงสุด

^๒พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๔๒, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๕๘), หน้า ๑๔๒.

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะทำให้ทราบถึงการนำหลักสัทธิ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าของหลัก และวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ว่ามีปัญหาและอุปสรรคใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ของสถานศึกษาอื่นๆ อีกทั้งจะได้นำไปประกอบการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการการศึกษาต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ สภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เป็นอย่างไร

๑.๓.๓ แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ” มีการกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง ๔ ด้าน คือ^๓

๑) **ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน** หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียรอดทนเข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมายเมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าเมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ

๒) **ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา** หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษารักษาผลประโยชน์เกียรติยศชื่อเสียงของสถานศึกษาช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษาไม่ขีดเขียนฝาผนังห้องเรียนห้องน้ำแต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อยไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น คอยตักเตือนเพื่อนที่จะหลงผิดอันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียงเมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เช่นเป็นนักกีฬาแต่คำขวัญเรียงความและอื่นๆ

๓) **ความรับผิดชอบต่อครอบครัว** หมายถึง การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตนและรู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัวช่วยแก้ปัญหาการที่สมาชิกไม่เข้าใจกันช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านและอื่นๆ

๔) **ความรับผิดชอบต่อสังคม** หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตนช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๘ โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น ๑๗,๐๖๑ คน (ข้อมูล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ สภาพภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สถานภาพทางครอบครัว

ตัวแปรตาม คือ แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง ๔ ข้อ ได้แก่ ๑) ทาน ๒) ปิยวาจา ๓) อัตถจริยา และ ๔) สมานัตตตา

^๓กระทรวงศึกษาธิการ, ชุดการสอนการปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๖๒-๖๙.

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้พื้นที่ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๘ โรงเรียน เป็นพื้นที่ในการวิจัย

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน เมษายน ๒๕๖๑ – มีนาคม ๒๕๖๒ รวมเป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

หลักสัจจวัตถุ ๔ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่น ผูกไมตรีเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ ๔ ประการ ได้แก่

๑. ทาน คือ การให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของๆตนเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้ไม่เป็นคนละโมภ ไม่เห็นแก่ตัว เราควรคำนึงอยู่เสมอว่า ทรัพย์สินของที่เราหามาได้ มิใช่สิ่งจีรังยั่งยืน เมื่อเราสิ้นชีวิตไปแล้วก็ไม่สามารถจะนำติดตัวเอาไปได้

๒. ปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะสมสำหรับกาลเทศะ พระพุทธเจ้าทรงให้ความสำคัญกับการพูดเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพูดเป็นบันไดขั้นแรกที่จะสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น วิธีการที่จะพูดให้เป็นปิยวาจานั้น จะต้องพูดโดยยึดถือหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

๓. อตถจริยา คือ การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพฤตินในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

๔. สมานัตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย คุณธรรมข้อนี้จะช่วยให้เราเป็นคนมีจิตใจหนักแน่นไม่โลเล รวมทั้งยังเป็นการสร้างความนิยม และไว้วางใจให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย

ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีความมุ่งหมายตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายยอมรับผลการกระทำนั้นและพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นความรับผิดชอบต่อครอบครัว ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่^๔

๑) ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึงการที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียรอดทนเข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมายเมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าเมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ

^๔เรื่องเดียวกัน.

๒) ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษารักษาผลประโยชน์เกียรติยศชื่อเสียงของสถานศึกษาช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษาไม่ขีดเขียนฝาผนังห้องเรียนห้องน้ำแต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อยไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น คอยตักเตือนเพื่อนที่จะหลงผิดอันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียงเมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน เช่นเป็นนักกีฬา แต่คำขวัญเรียงความและอื่นๆ

๓) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตนและรู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัวช่วยแก้ปัญหาการที่สมาชิกไม่เข้าใจกันช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้าน้ำอาหารสิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านและอื่นๆ

๔) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคมบำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ความสนุกเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตนช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๖.๑ ได้ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๖.๒ ได้ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๖.๓ ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบกับนักเรียน ที่จะนำมาพัฒนาเพื่อประกอบการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอเป็น ๔ ส่วน ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบ

๒.๑.๑ ความหมายของความรับผิดชอบ

๒.๑.๒ ลักษณะของความรับผิดชอบ

๒.๑.๓ ประเภทของความรับผิดชอบ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔

๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

๒.๓.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔

๒.๓.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ

๒.๓.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบ

๒.๑.๑ ความหมายของความรับผิดชอบ

พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า ความรับผิดชอบ คือการยอมรับรู้แล้วกระทำตอบสนองด้วยความสมัครใจต่อสิ่งที่ต้องกระทำในฐานะที่เป็นหน้าที่ของตน ไม่ใช่เพียงแค่คิดหรือรับอยู่ในใจ^๑

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) กล่าวถึงความรับผิดชอบว่า เกิดจากความสำนึกมีความตระหนักรู้ในหน้าที่และคิดจะหาหนทางอย่างสมบูรณ์ด้วยความเต็มใจ ความรับผิดชอบหมายถึง การแสดงออกถึงความมุ่งมั่น ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน ทั้งในส่วนที่ศึกษาเล่าเรียน ในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมดังต่อไปนี้^๒

๑. เอาใจใส่และเพียรพยายามในการทำงาน
๒. ยอมรับในการกระทำของตนเอง
๓. ช่วยเหลืองานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
๔. รู้จักหน้าที่และทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
๕. ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและรักษาสิทธิของตนเอง
๖. ตรงต่อเวลา
๗. เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์
๘. ดูแลรักษาส่วนรวมเสมือนเป็นของตน
๙. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายความรับผิดชอบว่า หมายถึงยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน^๓

กรมวิชาการ ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึงความสนใจความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดยรอบคอบเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดี และผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นหน่วยศึกษานิเทศก์ ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่าหมายถึง การมีความมุ่งมั่นหมายตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมายยอมรับผลการกระทำนั้นและพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจำแนกความรับผิดชอบไว้เป็น ๔ ด้าน คือ ๑) ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน ๒) ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ๓) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ๔) ความรับผิดชอบต่อสังคม^๔

^๑พุทธทาสภิกขุ, การเสริมสร้างจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๓๗๖.

^๒พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), พุทธศาสนากับปรัชญา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๕๙-๖๗.

^๓ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คพับลิเคชัน จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๙๔๔.

^๔กระทรวงศึกษาธิการ, การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการควบคุมตนเองได้และความรับผิดชอบ, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๒), หน้า ๘.

ก๋อ สวัสดิ์พานิช กล่าวว่าความรับผิดชอบ หมายถึงการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ผลสมบูรณ์ ทั้งนี้รวมไปถึงการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้องตามเกณฑ์ด้วย คนที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่น่าเชื่อถือของคน คุณสมบัติด้านความรับผิดชอบจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดความสัมพันธอันดีของมนุษย์^๕

จำเนียร ชวงโชติ และคนอื่นๆ อธิบายความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึงลักษณะนิสัยทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้ปฏิบัติตามระเบียบเคารพสิทธิของผู้อื่นทำตามหน้าที่ของตนและมีความซื่อสัตย์สุจริต^๖

Opkin กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นกระบวนการเลือกทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งและยอมรับผลที่เกิดขึ้น^๗

Glasser ได้ให้นิยามความหมายของความรับผิดชอบไว้คือ การที่บุคคลมีความสามารถตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่ขัดขวางต่อสิทธิและความต้องการของบุคคลอื่นจากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่าความรับผิดชอบ คือ ความตั้งใจเอาใจใส่ในการเรียนและการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมานะพยายามด้วยความเอาใจใส่เพื่อให้งานนั้นสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหมายเอาไว้ และทำให้เสร็จทันเวลาตามที่นัดหมายเอาไว้ พร้อมทั้งยอมรับในผลงานของตนเองทั้งที่ดีและไม่ดี และนำมาแก้ไขเพื่อให้งานนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น^๘

๒.๑.๒ ลักษณะของความรับผิดชอบ

พระเมธีธรรมาภรณ์ กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า มีลักษณะ ๓ ประการ คือ ๑) ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ ไม่บกพร่องต่อหน้าที่ ๒) ไม่ละทิ้งหน้าที่ ๓) ไม่ทุจริตต่อหน้าที่

กรมการศาสนา กล่าวว่าบุคคลที่มีความรับผิดชอบประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ซื่อตรงต่อหน้าที่
๒. สำนึกรู้สึกรับผิดชอบต่อภาวะและฐานะของตน
๓. รู้จักวางแผนและทำงานอย่างมีระบบ
๔. มุ่งมั่น ในวิชาความรู้และความสามารถปฏิบัติหน้าที่การงานทุกประการ
๕. ยอมรับผลสำเร็จและความล้มเหลวแห่งการกระทำในการปฏิบัติงานที่ทุกอย่าง
๖. พยายามปรับปรุงแก้ไขหน้าที่การงานที่บกพร่องให้สมบูรณ์
๗. พยายามปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จเรียบร้อย รวดเร็ว ด้วยความเต็มใจและจริงจัง

^๕ก๋อ สวัสดิ์พานิช, **วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช, ๒๕๕๑), หน้า ๕๔.

^๖จำเนียร ชวงโชติ และคนอื่นๆ, **ความสัมพันธระหว่างบุคคล**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคาแหง, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

^๗Opkin, Michael, **Active Parenting**, (San Francisco: Harper and Row, 2007), p. 151.

^๘Glasser, W, **Reality Therapy A new approach to psychotherapy**, (New York: Harper and Row, 2005), p. 13.

กรมสามัญศึกษา ได้ให้ความสำคัญแก่คุณลักษณะของความรับผิดชอบด้านการเรียนและได้กำหนดไว้เป็นเป้าหมายสำคัญข้อหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาโดยระบุขอบข่ายพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบของเด็กนักเรียนไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่เอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ มีวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่ ปฏิบัติตามหน้าที่อย่างเคร่งครัดมีความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบในการศึกษาเล่าเรียน เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ^๙

๒.๑.๓ ประเภทของความรับผิดชอบ

กรมการศาสนา ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยมของกลุ่มนักบริหารกลุ่มสื่อสารมวลชน กลุ่มสมาคมมูลนิธิ และกลุ่มพัฒนากำลังคน โดยได้แบ่งความรับผิดชอบออกเป็น ๓ ประเภท^{๑๐}

๑. ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักสำนึกในหน้าที่และบทบาทของตนเอง โดยปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความสามารถของตนเอง มีการวางแผนในการทำงาน เข้าใจแผนงาน และปฏิบัติตามแผนงานจนงานสำเร็จตามจุดประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมกันนั้นต้องยอมรับในผลการกระทำของตนและยินดีหาวิธีแก้ไขถ้าหากมีข้อบกพร่องและทำงานให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด

๒. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง รู้จักตระหนักถึงหน้าที่ของตนในครอบครัว ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทเพื่อความผาสุกของครอบครัว ร่วมกิจกรรมของครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความสุขความเจริญ

๓. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคม และปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสม และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคมส่วนรวม รู้จักเสียสละหน้าที่ส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม

การศึกษาแนวทางการสร้างความรับผิดชอบสังคม ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาซึ่งมี ๔ ด้าน^{๑๑} คือ ๑) ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้าเมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าผิดแล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ ๒) ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษารักษาผลประโยชน์เกียรติยศชื่อเสียงของสถานศึกษาช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนฝาผนังห้องเรียนห้องน้ำแต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อยไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น

^๙กรมการศาสนา กองศาสนาศึกษา, **แนะแนวการปฏิบัติตามคุณธรรม ๔ ประการ และการปฏิบัติตามค่านิยม ๕ ประการ**, (ม.ป.พ., ๒๕๕๑), หน้า ๔๒-๔๓.

^{๑๐}อ้างแล้ว.

^{๑๑}กรมสามัญศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์, **ชุดการสอนการปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๖๒-๖๙.

คอยชักชวนเพื่อนที่จะหลงผิดอันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียงเมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเพื่อสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนเช่นเป็นนักกีฬาแต่คำขวัญ เรียงความ และอื่น ๆ ๓) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึงการที่นักเรียนตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตนและรู้จักแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติตนเพื่อความสุขและชื่อเสียงของครอบครัวช่วยแก้ปัญหาการที่สมาชิกไม่เข้าใจกันช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้านและอื่นๆ ๔) ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนและสังคมอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม

พุทธทาสภิกขุ อธิบายว่า การทำงานแบบใดๆ โดยไม่รู้สีกตัว มีระดับมากน้อยแตกต่างกัน คนที่ทำงานด้วยความพอใจ ขยันขันแข็ง เอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอ นั้น เรียกว่า มีอิทธิบาท ๔ ประการ มีการปฏิบัติโดยไม่ได้ตั้งตัว ซึ่งอิทธิบาททั้ง ๔ ประการนี้ ถ้าปฏิบัติได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม ย่อมที่จะประสบความสำเร็จดังประสงค์^{๑๒}

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้แสดงหลักธรรมหมวดสังคหวัตถุ ๔ ไว้ในพระสูตรต้นตปิฎก ที่มณิกาย ปาฎิกวรรค มี ๔ ประการ คือ ทาน-การให้, ปิยวาจา หรือ เปยยวัชชะ-วาจาเป็นที่รัก, อตถจริยา-การประพฤติประโยชน์ และสมานัตตา-การวางตนสม่ำเสมอ^{๑๓}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้อธิบายความหมายของสังคหวัตถุ ๔ คือ หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ประกอบด้วย

ทาน ให้ปัน คือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือกล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ชักจูงไปในทางที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

อตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนช่วยช่วยกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ปัญหา และช่วยแนะนำปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับทุกคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในทุกขุสุข คือร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

^{๑๒}พุทธทาสภิกขุ, การเสริมสร้างจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น, หน้า ๓๗๘.

^{๑๓}ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๓/๒๙๕.

สรุปว่า ช่วยด้วยทุนด้วยของหรือความรู้, ช่วยด้วยถ้อยคำ, ช่วยด้วยกำลังงาน, ช่วยด้วยการร่วมเผชิญและแก้ปัญหา^{๑๔}

พระมหาบุญมี มาลาวชิโร กล่าวว่า หลักธรรมอีกอย่างที่จะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปด้วยความสุขคือ สังคหัตถ์ ๔ การสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน หลักธรรมนี้จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นได้ สร้างมิตรไมตรีที่ดีต่อกันและกันได้ หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนั้น ได้แก่^{๑๕}

๑) ทาน การให้ การเสียสละวัตถุสิ่งของต่างๆ ตามสมควรแก่กำลังตน เพื่อให้คนอื่นได้รับความสุขจากการมีวัตถุบ้าง เช่น การให้ทานแก่คนยากจน คนกำพร้า คนด้อยโอกาส การให้ทานนอกจากจะช่วยทำให้สังคมได้รับประโยชน์แล้ว ยังช่วยให้ตัวผู้ทำทานลดกิเลสตัณหาที่มีอยู่ในจิตใจได้นั่นก็คือ ความโลภ ความตระหนี่ถี่เหนียว ความเห็นแก่ตัว นอกจากนั้นการให้ทานยังเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เราสามารถปฏิบัติความดียิ่ง ๆ ขึ้นไปได้

๒) ปิยวาจา การพูดด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่หยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์เหมาะกับกาลเทศะ เรามักจะได้ยินกันบ่อยว่า อยู่คนเดียวระวังความคิด อยู่ร่วมกับมิตรระวังคำพูด การอยู่ร่วมกับผู้อื่น คำพูดเป็นสิ่งสำคัญมาก หากพูดเป็น รู้จักพูดเราก็จะได้ประโยชน์จากคำพูดนั้นมากมาย คำพูดที่ดีถูกกาลเทศะเพียงไม่กี่คำก็อาจเปลี่ยนจิตใจคนเลยให้กลายเป็นดีได้ เช่น พระพุทธเจ้าพูดกับองคุลิมาล ในขณะที่องคุลิมาลถือมีดไล่ฟันพระพุทธเจ้าและเรียกให้พระองค์หยุด พระองค์ไม่หยุดแต่พูดว่า เราหยุดแล้วท่านต่างหากที่ยังไม่หยุด เพียงแค่นี้ก็ทำให้องคุลิมาลได้สติและหันมาฟังคำสอนของพระพุทธเจ้าจนบรรลະเป็นพระอรหันต์ในที่สุด ฉะนั้นเวลาจะพูดอะไรออกไป เราควรคิดให้ดีเสียก่อน คำพูดของเราจึงจะมีค่า คำพูดที่เป็นปิยวาจานั้นคือ คำพูดที่เว้นการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ

๓) อตถจริยา การสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพடுத்தในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ทำตัวเป็นประโยชน์ เห็นใครทำอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมก็อาสาเข้าไปช่วยเหลือ แบ่งเบาภาระ หากสังคมมีคนประเภทนี้มากๆ ก็จะมีแต่ความสุขความเจริญ เกิดความรักความสามัคคีต่อกันและกัน การอาสาเข้าไปช่วยเหลือนี้เป็นเหมือนทุกคนได้หลอมละลายจิตใจเข้าเป็นหนึ่งเดียว ร่วมแรงร่วมใจกันทำสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดผลดีแก่สังคมโดยรวม

๔) สมานัตตตา ความเป็นผู้มีตนเสมอ เป็นผู้มีตนเสมอในธรรมทั้งหลายตามสมควร การทำตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ด้วยการร่วมสุข ร่วมทุกข์ ไม่ถือตัว มีความเสมอภาคต่อกัน วางตัวเหมาะสมสังคมเขาปฏิบัติอย่างไร เราก็ปฏิบัติอย่างนั้นตามสมควร เขาอยู่อย่างไรราก็อยู่อย่างนั้น เขากินอย่างไรเราก็กินอย่างนั้น จะทำให้การอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมเป็นไปด้วยความสุข ไม่มีการแบ่งแยก

หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนั้น มีผู้ประพันธ์เป็นคำกลอนเพื่อให้จำได้ง่ายๆ ว่า โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนเสมอ ในพระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค ได้กล่าวถึงสังคหัตถ์ ๔ ว่า

^{๑๔}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), **ธรรมบุญชีวิตร**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์สวาย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

^{๑๕}พระมหาบุญมี มาลาวชิโร, **ธรรมใจ**, (กรุงเทพมหานคร: ดีเอ็มจี, ๒๕๕๑), หน้า ๗๗-๗๘.

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ตถาคตเคยเป็นมนุษย์ในชาติก่อน ภพก่อนกำเนิดก่อน เป็นผู้สงเคราะห์ประชาชนด้วยสังคหัตถ์ ๔ คือ การให้การกล่าว คำเป็นที่รัก การประพจน์ให้เป็นประโยชน์ และความเป็นผู้มีตนเสมอ ตถาคตย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์เบื้องหน้าแต่ตาย เพราะกายแตก เพราะกรรมนั้น อันตนทำ สังสม พอกพูน ไพบูลย์ ฯลฯ ครั้นจุติจากโลกสวรรค์แล้วมาสู่ความเป็นอย่างนี้ ย่อมได้เฉพาะซึ่งมหาปุริสลักษณะ ทั้ง ๒ นี้”

จึงกล่าวได้ว่า สังคหัตถ์ ๔ ประการนี้นอกจากจะทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างมีความสุข ยังทำให้ผู้ปฏิบัติได้รับบุญกุศลไปเกิดบนสวรรค์ด้วย และหากเกิดมาเป็นมนุษย์ในโลกนี้อีก ก็ย่อมจะเป็นมนุษย์ที่มีรูปร่างสมบูรณ์

สังคหัตถ์ ๔ หมายถึง คุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน ผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไปเป็นการปลูกไมตรีเต็มน้ำใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุข^{๑๖} ดังคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งเป็น สัจธรรมที่ผู้ปฏิบัติตามทุกคนย่อมสามารถรู้แจ้งเห็นจริงได้ด้วยตนเองและทำให้ผู้ปฏิบัติพ้นทุกข์ เข้าถึงความสุขและความบริสุทธิ์ภายในได้จริง ธรรมะของพระพุทธองค์เป็นความรู้อันบริสุทธิ์เป็นธรรมโอสถนนานเอก ที่สามารถเยี่ยวยารักษาจิตใจของมวลมนุษยชาติให้หลุดพ้นจาก ความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะเมื่อใจปราศจากสิ่งเหล่านี้ ใจย่อมสะอาดบริสุทธิ์ มีอานุภาพและเกิดเป็นความเมตตากรุณา ปราณี มีแต่ความรักความปรารถนาดีต่อกันดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สังคหัตถ์สูตรว่า^{๑๗}

ทานญจ เปยยวชฺชญจ อตถจริยา จ ยา อิธ
สมานตตตา จ ธมฺเมสุ ตตถ ตตถ ยถารหิ

“ทาน เปยยวัชชะ อตถจริยาในโลกนี้
และสมานตตตาในธรรมนั้น ๆ ตามสมควร” ^{๑๘}

ในการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่รักของคนรอบข้าง เป็นที่ยอมรับนับถือของทุกๆ คนและปรารถนาที่จะได้ยินได้ฟังคำยกย่องสรรเสริญมากกว่าเสียงนินทาว่าร้าย พระพุทธองค์ได้ทรงสอนวิธีที่จะทำตนให้เป็นที่รักของสังคมว่า ขั้นแรก ให้ปรับที่ตัวของเราเองก่อน คือต้องทำตัวเราให้เป็นคนน่ารักเสียก่อน โดยการปฏิบัติตามหลักสังคหัตถ์ ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน^{๑๙}

ดังนั้น คุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ จึงเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจกันไว้ เสมือนหนึ่งสลักเพชรถถ้าหลักธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจเหล่านี้ไม่มี บุคคลก็จะเป็นที่น่าเคารพ รักใคร่ ยกย่องนับถือ เราจึง

^{๑๖}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๔๒, (กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๕๘), หน้า ๑๖๗.

^{๑๗}ดูรายละเอียดใน อง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๓๗.

^{๑๘}ดูรายละเอียดใน อง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๐.

^{๑๙}พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๑๖๗ – ๑๖๘.

ต้องคอยศึกษาและหมั่นเตือนสติตนเองไว้ตลอดว่าในแต่ละฐานะ ที่เราเป็นอยู่นั้น มีหน้าที่อะไรบ้าง เมื่อรู้แล้วก็ต้องปฏิบัติตามหน้าที่นั้นให้สมบูรณ์ นอกจากนี้ เราก็ต้องทำตนให้เสมอดั้นเสมอปลายด้วย คือ เคยวางตัวกับคนอื่นในทางที่ได้อย่างไร แม้ว่าเราจะได้ดีไปได้ไปแล้ว ก็ต้องไม่ลืมตัวยังคงปฏิบัติตัวเหมือนเช่นเดิมนั้นไม่เปลี่ยนแปลง หรือว่าเมื่อเราเห็นคนอื่นเขาได้ดี ก็ต้องแสดงออกให้เขารับรู้ว่ามี ความยินดีกับเขาอย่างจริงใจ ไม่คิดกลั่นแกล้งใส่ร้ายป้ายสีเขา ถ้าทำได้อย่างนี้เราก็ย่อมจะเป็นที่รักที่ พอใจของทุกคนรอบข้างดังเช่นเรื่องของหัตถกอุบาสก ชาวเมืองอาฬวีผู้มีสังคหวัตถุธรรมประจำใจ ดังนี้^{๒๐}

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ อัคคาพเวเจตีย์ ใกล้เมืองอาฬวี ครั้งนั้นแล อุบาสกชาวเมืองอาฬวี มีอุบาสกประมาณ ๕๐๐ คนแวดล้อม เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงถาวรหนึ่ง ครั้นแล้ว พระผู้มีพระภาคได้ตรัสถามหัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวีว่า ดูกรหัตถกะ บริษัทของท่านนี้ใหญ่ ก็ท่านสงเคราะห์บริษัทใหญ่นี้อย่างไร

หัตถกอุบาสกชาวเมืองอาฬวีกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคได้ทรง แสดงสังคหวัตถุ ๔ ประการไว้ ข้าพระองค์สงเคราะห์บริษัทใหญ่นี้ด้วยสังคหวัตถุ ๔ ประการเหล่านั้น ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ

ข้าพระองค์รู้ว่าผู้นี้ควรสงเคราะห์ด้วยทาน ข้าพระองค์ก็สงเคราะห์ด้วยทาน ผู้นี้ควร สงเคราะห์ด้วยวาจาอ่อนหวาน ข้าพระองค์ก็สงเคราะห์ด้วยวาจาที่อ่อนหวาน

ผู้นี้ควรสงเคราะห์ด้วยการประพาสสิ่งที่ประโยชน์ ข้าพระองค์ก็สงเคราะห์ด้วยการ ประพาสสิ่งที่ประโยชน์

ผู้นี้ควรสงเคราะห์ด้วยการวางตัวเสมอ ข้าพระองค์ก็สงเคราะห์ด้วยการวางตัวเสมอ ข้า แต่พระองค์ผู้เจริญ ก็โภคะทรัพย์ในตระกูลของข้าพระองค์มีอยู่ คนทั้งหลายจึงสำคัญถ้อยคำของข้า พระองค์ว่าควรฟัง ไม่เหมือนของคนจน

พระผู้มีพระภาค : “ดีละ ดีละ หัตถกะ วิธีนี้ของท่านเป็นอุบายที่จะสงเคราะห์บริษัท จำนวนมากได้ จริงอยู่ใครก็ตามที่สงเคราะห์บริษัทจำนวนมากในอดีตกาล ก็ล้วนแต่สงเคราะห์ด้วย สังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แล ใครก็ตามที่จักสงเคราะห์บริษัทจำนวนมากในอนาคตกาลก็ล้วนแต่จัก สงเคราะห์ด้วยสังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แล ใครก็ตามที่กำลังสงเคราะห์บริษัทจำนวนมากในปัจจุบัน ก็ ล้วนแต่สงเคราะห์ด้วยสังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แล”

พระพุทธองค์ได้ทรงกล่าวถึงอานิสงส์ที่เกิดจากการสงเคราะห์ประชาชนด้วย สังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน (การให้) เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก) อัถจริยา (การประพาสประโยชน์) สมานัตตตา (การ วางตนสม่ำเสมอ) อยู่เป็นประจำ เมื่อจุติจากเทวโลกมาแล้ว บุญที่เกิดจากการให้ทานเป็นประจำ จะ ทำให้ได้ลักษณะมหาบุรุษ คือ มีฝ่ามือและฝ่าเท้าอ่อนนุ่มและมีเส้นที่ข้อพระองคุลิจดกันเป็นรูปตาข่าย งดงาม นุ่มนวล^{๒๑} และบุญที่เกิดจากการใช้ปิยวาจา^{๒๒} นั้น จะทำให้มีพระชีวหาใหญ่ยาวและมีพระสุ รเสียงดุจเสียงพรม ตรัสดุจเสียงร้องของนกการเวก^{๒๓} ที่ชัดเจน แจ่มใส ไพเราะ ก้องกังวาน

^{๒๐}ดูรายละเอียดใน อก.อฏฐก. (ไทย) ๒๓/๒๔/๒๖๗.

^{๒๑}ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๑๐/๑๗๐ - ๑๗๑.

^{๒๒}ดูรายละเอียดใน ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๖/๑๙๓.

สามารถเหนี่ยวนำใจผู้ฟังให้ดื่มด่ำไปกับน้ำเสียงนั้น ส่วนอาณิสสของอรรถกริยาและสมานัตตานั้น จะทำให้มีญาติสนิทมิตรสหายตลอดจนพวกพ้องบริวารมากมาย รวมถึงพระราช มหาอำมาตย์ เศรษฐี มหาเศรษฐี พ่อค้า ประชาชนทุกชาติทุกภาษา ทั้งวรรณะต่างๆ ให้การยอมรับนับถือ ทั้งหมดจะมาเป็น พันมิตร เป็นกัลยาณมิตร ที่ดีต่อกันและไม่ว่าจะไปที่ไหน ย่อมได้รับการปฏิสันถารเป็นอย่างดี

นอกจากนี้สังคหวัตถุ ๔ ยังอำนวยประโยชน์ที่มองเห็นได้เป็นรูปธรรมดังต่อไปนี้

- ๑) ช่วยให้บุคคลดำรงตนอยู่ได้ในสังคมด้วยความสุข
- ๒) เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ สมานไมตรีระหว่างกัน
- ๓) เป็นเครื่องส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ให้มีความเคารพนับถือกันตามสมควร

แก่ฐานะ

๔) เป็นเครื่องประสานองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมให้คงรูปอยู่และดำเนินไปได้ด้วยดี

๕) ช่วยส่งเสริมศีลธรรมและป้องกันความประพฤติที่เสื่อมเสียในสังคม

สรุป การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ นั้น ผู้บริหารจะต้องให้การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร มีความมุ่งมาดปรารถนาดี เต็มใจที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเต็มความสามารถ เมื่อมีปัญหาติดขัดหรือขัดข้องด้านเอกสาร ก็คิดหาวิธีแก้ไข ช่วยคลี่คลายปัญหาให้ได้รับพึงพอใจที่ดี ความซาบซึ้งประทับใจ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ในโรงเรียนโดยใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ย่อมเพียงพอที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจแก่ทุกคนในโรงเรียนได้

๒.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ พบว่า มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

ณัฐ จันทรหนูหงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์) เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑. นักเรียนผู้ที่มีระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านความขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูง ๒. นักเรียนที่มีเพศและอายุต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนที่มีระดับการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาจริยธรรมกับโรงเรียนของนักเรียนที่ต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมที่ไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเข้าค่ายคุณธรรมพัฒนาจิตกับโรงเรียนของนักเรียนที่ต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมที่แตกต่างกัน และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนของนักเรียนที่ต่างกัน มีผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมที่ไม่แตกต่างกัน ๓. ข้อเสนอแนะแนวทางการปลูกฝัง และพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน พบว่าส่วนใหญ่ที่นักเรียนต้องการคือ ต้องการให้ลด

กฎระเบียบลง รองลงมาคือการคัดเลือกเด็กมาอยู่ห้อง ๑ ควรดูแลและพฤติกรรม ต้องการให้ครู จัดกิจกรรมเล่นกีฬา และต้องการให้ทีมงานโรงเรียนมากขึ้น เป็นต้น^{๒๓}

ธรรมนิตย์ บ้านพวน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๑๘ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรกได้แก่ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความขยันตามอันดับ ๒. การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๑๘ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ ยกเว้นด้านความประหยัด ด้านความมีวินัย ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓. การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๑๘ จำแนกตามระดับชั้น โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความขยัน ด้านความสุภาพ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความมีน้ำใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๒๔}

นิชาภา บุรีกาญจน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านมีผลต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จากผลการวิจัยดังนี้ ๑)ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๒๕}

บุษบา หล่อเงิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ในด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ๑. พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่นักเรียนแสดงออกมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ และแสดงออกน้อยที่สุด คือ ความเมตตา-กรุณา ๒. นักเรียนหญิงและ

^{๒๓}ณัฐ จันทร์หนูหงษ์, “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๒๔}ธรรมนิตย์ บ้านพวน, “การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙).

^{๒๕}นิชาภา บุรีกาญจน์, “ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

นักเรียนชาย มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ๓. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ในด้านความเมตตา-กรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่นๆ ๔. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านความซื่อสัตย์ ความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ความเมตตา กรุณาและพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ ๕. นักเรียนที่มีอาชีพหลักของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่นๆ ๖. นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในทุกด้าน ในด้านแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ๗. แนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่นักเรียนจะแสดงออกมากที่สุด คือ การผิดจริยธรรมทางเพศ และจะแสดงออกน้อยที่สุด คือ ความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ๘. นักเรียนหญิง และนักเรียนชาย มีแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ความเมตตา-กรุณา และพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่นๆ ๙. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่นๆ ๑๐. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ความเมตตา-กรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่นๆ ๑๑. นักเรียนที่มีอาชีพหลักของครอบครัวต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๑๒. นักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกันมีแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในทุกด้าน^{๒๖}

พระครูสังฆกิจโสภณ (หมายมั่น) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้านโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ๓.๐๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อการศึกษเล่าเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครอง ต่างกันมีความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน ส่วนนักเรียนที่มีอายุ ระดับชั้นเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรม ต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต

^{๒๖}บุษบา หล่อเงิน, “พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๗).

กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ๓. ปัญหา และอุปสรรค ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ช่วงเวลาพักเปลี่ยนคาบเรียนน้อยเกินไปจึงเข้าเรียนตามรายวิชาไม่ทัน คุณครูสอนไม่เข้าใจทำให้ไม่อยากเข้าเรียน ขาดความรับผิดชอบต่อที่บ้าน หรือรายงานที่คุณครูมอบหมายให้ส่งตามเวลา ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นบ่อยครั้งที่นักเรียนประพฤติผิดกฎระเบียบที่โรงเรียนตั้งไว้ ขาดการรักษาเวลาในการมาเรียนเนื่องจากปัญหาการติดใจมาเรียนสาย ขาดความรับผิดชอบต่องานในบ้านที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครอง ขาดการเชื่อฟังคำกล่าวตักเตือนจากผู้ปกครอง ติดเพื่อนจนลืมนำงานบ้านที่ผู้ปกครองมอบหมายให้ ขาดความมั่นใจ หรือเสียสละเวลาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ขาดการห้ามหรือไม่กล้าตักเตือนเพื่อนเมื่อเห็นเพื่อนสูบบุหรี่ในโรงเรียนเพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตน ขาดการสนับสนุนจากทางโรงเรียนเพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนหรือสังคมที่จัดขึ้นในชุมชนบริเวณใกล้โรงเรียน^{๒๗}

พิชิต นาวพันธุ์กุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปางวิทยาคม อำเภอเวียงตาล จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า จากการพัฒนาการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปางวิทยาคม อำเภอเวียงตาล จังหวัดกาฬสินธุ์ ในวงรอบที่ ๑ โดยใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดการประชุมระดมความคิดเห็น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและการนิเทศภายใน พบว่า หลังจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการวางแผนและหาวิธีการทำงานร่วมกัน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการเสริมสร้างความรับผิดชอบให้กับนักเรียนไม่น้อยกว่าการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน ได้แก่ การพบปะผู้ปกครองนักเรียนทั้งที่บ้านและเชิญผู้ปกครองมาประชุมที่โรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกำกับดูแลพฤติกรรมนักเรียน ทำให้นักเรียนมีการปรับตัวและความรับผิดชอบมากขึ้น การอบรมคุณธรรมจริยธรรมตามโครงการ “ลูกลำปางทำดีเพื่อพ่อ” ทำให้นักเรียนมีความอดทน มีกตัญญู มีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน การประกวดนักเรียนตัวอย่างจากกลุ่มเป้าหมายทำให้นักเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองทำให้นักเรียนมาสายลดลง ขาดเรียนลดลง หนีเรียนน้อยลง แต่งกายเรียบร้อยมากขึ้น ทรงผมถูกต้องตามระเบียบเข้าแถวร่วมกิจกรรมของโรงเรียนดีขึ้น ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนดีขึ้น การนิเทศภายในทำให้ครูสามารถวางแผนจัดทำโครงการและดำเนินงานตามโครงการ ตลอดจนกำกับ ติดตาม ผลการพัฒนาการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมาย แต่ยังมีนักเรียนบางคนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายทางกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ร่วมวางแผนการพัฒนาในวงรอบที่ ๒ โดยใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ทำให้เพื่อนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

^{๒๗} พระครูสังฆกิจโสภณ (หมายั่น), “ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

โดยการชักชวน แนะนำและชักชวนเพื่อน ให้ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน พบว่านักเรียนพัฒนาความรับผิดชอบดีขึ้นโดยสรุป การพัฒนาความรับผิดชอบนักเรียนของโรงเรียนลำปางวิทยาคม อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อโรงเรียนโดยใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ การนิเทศภายใน และการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และทุกคนที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อโรงเรียนดีขึ้น^{๒๘}

พิศมัย เทียนทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขมาะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก คือโรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน มีการประชุมชี้แจงขั้นตอนเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ผลจากการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงดีขึ้น และผลการปฏิบัติตนของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตพบว่านักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้งด้านกาย วาจา และใจ ระดับมาก^{๒๙}

ถวิล สมัยมาก ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์” ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่เรียนโดยการจัด การเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕^{๓๐}

^{๒๘}พิชิต เนาวพันธุ์กุล, “การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปางวิทยาคม อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒).

^{๒๙}พิศมัย เทียนทอง, “การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขมาะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑”, **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕๕๓).

^{๓๐}ถวิล สมัยมาก, “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑).

พระบุญทัน จารุณโณ (กณาลักษณ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียน สิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการละเว้นอบายมุข ด้านความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีวินัยในตนเองและด้านความเมตตากรุณาอยู่ในระดับปานกลาง ๒) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานีที่มี เพศ อายุระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความมี วินัยของนักเรียน โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๕ จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัด อุบลราชธานีที่สำคัญได้แก่ นักเรียน ควรสุขภาพเรียบร้อยไม่นำอาหารมารับประทานขณะครูสอน เวลาผู้ใหญ่เดินผ่านโน้มตัวลงทำความเคารพ มีความเอ็นดูสัตว์ไม่ทำร้ายสัตว์และไม่เสพสิ่งเสพติดของมีนเมา^{๓๑}

พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน” ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (research-based learning) เป็นเทคนิคหนึ่งในการสอนเชิงสร้างสรรค์ ถือเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษาเพราะส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ สำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงสนับสนุนแนวคิดของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและ สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เรียนรู้ นอกจากนั้นยังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกทักษะ กระบวนการคิด ทักษะการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาอีกด้วย อีกทั้งเป็นการพัฒนา กระบวนการแสวงหาความรู้ที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาและสร้างขึ้นในตัวเอง อันจะนำไปสู่คุณภาพของบัณฑิตที่พร้อมสำหรับ สังคมฐานความรู้ต่อไปในอนาคต การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนมีเครื่องมือในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้กระบวนการวิจัย ซึ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และมีความหมายต่อตนเอง^{๓๒}

วันชัย ทศนิยม ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่

^{๓๑}พระบุญทัน จารุณโณ (กณาลักษณ์), “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินคร จังหวัดอุบลราชธานี”, **วิทยานพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๓๒}พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ, “การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน”, **รายงานวิจัยการศึกษา**, คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๒๕๖๐).

การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความกตัญญู กตเวทิตาที่สุด ด้านความสุภาพอ่อนน้อมด้าน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการมีวินัย ด้านความกล้า ด้าน การตรงต่อเวลา และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตามลำดับ ๒) นักเรียนหญิงมีสภาพจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนชายและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๓) นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวอบอุ่นมี ระดับจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่มีสภาพครอบครัวแตกแยกและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ ๔) นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองรายได้ต่ำมีระดับจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่มี สภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองรายได้สูงทุกด้าน และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๕) ปัญหาที่พบคือ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความกตัญญูกตเวทิตา ด้านความกล้า ด้านการมีวินัย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ข้อเสนอแนะด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พบว่า ผู้ปกครองควรให้การอบรม ด้านความซื่อสัตย์ พบว่า นักเรียนควรมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ด้านความกตัญญูกตเวทิตา พบว่า นักเรียนควรช่วยแบ่งเบาภาระของบิดามารดา ด้านความกล้า พบว่า นักเรียนต้องฝึกทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อสังคม ด้านการมีวินัย พบว่า นักเรียนต้องการให้คุณครู เข้มงวดกับกฎระเบียบให้มากขึ้น ด้านการตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบในตัวเอง และของสังคมโดยรวม ด้านความสุภาพอ่อนน้อม พบว่า นักเรียนต้องการให้ผู้ปกครองหรือผู้ปกครอง คุณ ปลูกฝังและอบรม^{๓๓}

วารี ศิริเจริญ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การทดลองใช้ชุดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง คุณลักษณะความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนระยอง วิทยาคม จังหวัดระยอง” ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างง่าย ได้จำนวน ๑ ห้องเรียน มีนักเรียน ทั้งสิ้น ๔๖ คน ผลการใช้ชุดการจัดกิจกรรมพบว่า ความคิดเห็นต่อตนเองด้านความรับผิดชอบใน การศึกษาเล่าเรียนหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เจตคติของนักเรียนระยะ ติดตามผลดีกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ลักษณะนิสัยในการเรียนของ นักเรียนหลังการทดลองดีกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และลักษณะนิสัยใน การเรียนของนักเรียนในการเรียนของนักเรียนระยะติดตามผลดีกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๕^{๓๔}

วาริรัตน์ แก้วอุไร ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนสู่สังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้” ผลการวิจัยพบว่า ๑. รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นใช้แนวคิดสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวพระบรมราโชวาท ที่เน้นว่า การให้การศึกษาจะต้องช่วยให้บุคคลค้นพบวิธีการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม ไปสู่ความเจริญ และความสุจริตตามอัตภาพและการจัดการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลฯ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธิปัญญานิยมตามแนวทฤษฎีการสร้าง

^{๓๓}วันชัย ทศนิยม, “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่ การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓).

^{๓๔}วารี ศิริเจริญ, การทดลองใช้ชุดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความรับผิดชอบใน การศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง, กรมวิชาการ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐, ๒๕๕๑, หน้า ๕๘-๖๕.

ความรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ และใช้แนวคิดของรูปแบบการสอนและหลักการนำเสนอรูปแบบการสอนของจอยส์และเวลล์ องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบฯ แนวคิด/ทฤษฎีที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาหลักการของรูปแบบฯ หลักการของรูปแบบฯ วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ เนื้อหา/สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ : ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักปฏิสัมพันธ์ ระบบสนับสนุน ผลที่เกิดกับผู้เรียน และการนำรูปแบบฯไปใช้ ผลการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาทั้งนักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และครูจำนวน ๙ คน พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพดีและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนโดยองค์รวมทั้งด้านคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ผลการทดลองใช้พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งด้าน คุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ๒. ผลการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นแบบพหุกรณีพบว่า ๒.๑ กรณีการใช้กับระดับอุดมศึกษา กับนักศึกษาครู พบว่า การเรียนโดยใช้หลักการของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นช่วยให้นักศึกษาร้อยละ ๘๐ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเทคนิคในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป สามารถเขียนแผนผังความคิด สามารถนำเสนอเนื้อหาได้อย่างน่าสนใจและเข้าใจง่าย อธิบายเนื้อหาได้ละเอียดต่อเนื่องชัดเจน และโดยภาพรวมมีพฤติกรรมความรับผิดชอบในระดับปานกลาง กรณีการใช้กับนักศึกษาพยาบาล พบว่า ผู้สอนและนักศึกษาประเมินว่า นักศึกษาแสดงพฤติกรรมจริยธรรมความเอื้ออาทรด้านการรู้จักบุคคลในครอบครัวในฐานะบุคคลคนหนึ่งในระดับมาก และนักศึกษาสามารถเขียนรายงานสุขภาพครอบครัวในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ๒.๒ กรณีการใช้กับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า ด้านความรู้ นักเรียนส่วนใหญ่ สามารถบันทึกองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งสำคัญสำหรับใช้สร้างผลงานได้ครบถ้วน ตามวัตถุประสงค์ ด้านการปฏิบัติ พบว่านักเรียนทุกคนสามารถปฏิบัติการสร้างชิ้นงานตามเทคนิคการแต่งภาพที่เรียนได้ทุกเรื่อง มีผลสำเร็จของชิ้นงานอยู่ในเกณฑ์คุณภาพ “ดีมาก” เป็นส่วนใหญ่ ด้านคุณธรรมความมีวินัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการมีวินัย ด้านความพร้อมในการเรียน ด้านการควบคุมตนเอง และด้านการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” การประเมินพฤติกรรมความมีวินัยระดับการปฏิบัติพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการมีวินัยในการศึกษาเล่าเรียน อยู่ในระดับ “๓” คือปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ กรณีการใช้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่านักเรียนจำนวน ร้อยละ ๘๐ มีความรู้และทักษะการสื่อสารการพูด ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๖๐ ของคะแนนเต็ม รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมด้านความกตัญญู ความมีน้ำใจและจิตอนุรักษ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และกรณีการใช้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนสามารถสรุปผังความคิดในเรื่องที่เรียนได้และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ศาสนาของเราที่รู้จัก หลังเรียนร้อยละ ๘๖.๓๐ มีพฤติกรรมความมีวินัยการทำงานและส่งงานหลังเรียนในระดับดี รู้จักการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือครูและเพื่อนเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนมีทักษะในการนำเสนอผลงานได้คล่องแคล่วกว่าเดิมและมีความสุขสนุกสนานในการเรียน ๒.๓ ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับสูงด้านการศึกษากว่า ๓ คน พบว่า รูปแบบมีความเหมาะสมดีมาก แต่มี

ข้อเสนอแนะให้เพิ่มรายละเอียดและปรับรายละเอียดบางประการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้เหมาะสมมากขึ้น^{๓๕}

ศรียา ตั้งโฉลก ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับทักษะชีวิตและพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีต้นทุนชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทักษะชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมความรับผิดชอบภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตสูง มีทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตต่ำ ทั้งนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตสูง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบมากกว่า นักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตต่ำ และต้นทุนชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตและพฤติกรรมความรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตสูง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่ำ^{๓๖}

อัญชลี โองเจริญ และภุทธิต ศรีอร่าม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ผลของการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมตามแนวพุทธให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา” ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามแนวพุทธสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกกรรมฐานกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมงานศิลปะ โดยหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง เมื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อตนเองก่อนการทดลองและหลังการทดลองแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการเปรียบเทียบผลของการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามแนวพุทธสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบฝึกกรรมฐานกับแผนการจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมงานศิลปะ ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๓๗}

^{๓๕} วารินทร์ แก้วอุไร, “การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่สังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้”, **รายงานการวิจัย**, สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนรู้: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๖.

^{๓๖} ศรียา ตั้งโฉลก, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับทักษะชีวิตและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ในจังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**, (สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕).

^{๓๗} อัญชลี โองเจริญ และภุทธิต ศรีอร่าม, “ผลของการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมตามแนวพุทธให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา”, **รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา**, ๒๕๕๒.

๒.๓.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ พบว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

Gordon ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๑๐๔ คน จากผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผู้ปกครองที่มีต่อความรับผิดชอบต่อสังคม การปรับตัวของครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวที่มีความเข้มงวดกวดขัน เด็กจะมีความรับผิดชอบสูงกว่าครอบครัวที่มีการปล่อยปละละเลย รูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัว เป็นตัวพยากรณ์ในสมการพยากรณ์ ความรับผิดชอบต่อสังคมครอบครัวที่มีการคาดหวังของผู้ปกครอง สามารถทำนายความรับผิดชอบต่อสังคมได้ นอกจากนี้ยังพบอีกว่ารูปแบบหรือมาตรการภายในครอบครัวมีความสำคัญมากต่อความรับผิดชอบ^{๓๘}

Sterner ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างทางครอบครัวและปัญหาวินัยที่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในปี ๒๐๐๒ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ๑) จากการศึกษาพิจารณาถ้ามีสถิติที่สำคัญระหว่างปัญหาวินัยนักเรียนในโรงเรียนและองค์ประกอบในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน ๒) เมื่อพิจารณาเพศชายกับเพศหญิงที่มีพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ๓) ปัญหาพฤติกรรมวินัยนักเรียนทางด้านครอบครัวสอดคล้องกับโรงเรียน แสดงว่าโครงสร้างทางครอบครัวและการเกิดปัญหาทางวินัยที่โรงเรียนมีความสอดคล้องกันอย่างมาก มีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่าระเบียบวินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อนักเรียนและโรงเรียนในการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมสมควรที่ทุกฝ่ายจะให้ความร่วมมือกับดำเนินการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง^{๓๙}

Bundy ได้ศึกษาการทดสอบของปัจจัยการตัดสินใจในนักเรียนโดยผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยม พบว่าแบบการตรวจสอบปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลพื้นฐานที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม เมื่อมีตัวเลือกที่เหมาะสมเกี่ยวกับนักเรียนในยุคความรับผิดชอบสูงและการเน้นความสำเร็จของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น หลักการนักเรียนความสนใจด้านอายุยังคงเป็นปัญหาใหญ่ การพัฒนาจากการทบทวนหนังสือทั้งทฤษฎีในการตัดสินใจและทฤษฎีพฤติกรรมที่วางแผนไว้ สมมติฐานถูกเลื่อนออกไปสมมติฐานที่ว่าเรื่องกระบวนการตัดสินใจตามหลักการโดยผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมที่ได้รับผลกระทบโดยปัจจัยที่อ้างถึงการยอมรับอิทธิพลระดับการศึกษาที่หลากหลายและในการนำ ๒ อย่างมารวมกันซึ่งโดยพื้นฐานนั้นส่งผลต่อการตัดสินใจ การพัฒนาจากสมมติฐานนี้เป็นคำถามวิจัยที่เปิดเผยถึงปัจจัยที่ส่งอิทธิพลทั้ง ๕ อย่าง อาจเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผลของหลักการต่าง ๆ เครื่องมือในการสำรวจนี้ใช้วัดปัจจัยเหล่านี้โดยสุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมตลอดจน รัฐ

^{๓๘}Gordon, Leonard V., *Manual, Gordon Personal Profiles*, (New York: Harcourt, Prace And World, Inc., 2004), p.1578.

^{๓๙}Sterner, H., "Transition to adult roles for students with emotional/behavioral disturbances: a follow-up study of student exiters from Steps-to-Success," *Career Development for Exceptional Individuals*, 28(1): 103-141, 2005.

Idaho ก่อนการสำรวจ ผู้สำรวจจะถูกควบคุมโดยผู้เชี่ยวชาญของผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมไปถึงจุดที่ทำการสำรวจ คือตัวอย่างผู้อำนวยการ ๒๐๐ คน โดยการสำรวจหนึ่งๆ ให้รวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ โดยผู้สำรวจให้ผู้ถูกสำรวจอ่านกรณีศึกษาโครงร่างของผลเกี่ยวกับนักเรียนและครูในความเป็นอยู่ของนักเรียนที่อ้างอิงถึงผู้อำนวยการในสำหรับการลงโทษนักเรียน ให้เลือกกระดัดการลงโทษและให้ประเมินการตัดสินใจทั้ง ๔๐ ตัวเลือกที่แตกต่างกันทดสอบข้อมูลชี้ให้เห็นถึงการใช้วิเคราะห์ปัจจัยที่ตามด้วยมาตรฐานที่ย้อนกลับ ปัจจัย ๖ อย่างเท่านั้นที่ยังคงอยู่ การวิเคราะห์มาตรฐานที่ย้อนกลับ ชี้ให้เห็นถึงปัจจัย ๔ อย่างที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการลงโทษ คือ ๑) การยอมรับบรรทัดฐานของ ๕๑ ผู้ถูกลงโทษ ๒) ค่านิยมและจริยธรรม ๓) การรับรู้ของนักเรียนและคุณครู และ ๔) การศึกษาพิเศษ อ้างอิงพื้นฐานของรายงานนี้มีข้อเสนอแนะ คือ การทดสอบและการวัดการมีอิทธิพลที่บ่งชี้และเปิดเผยการมีอิทธิพลเพิ่มเติมของผู้อำนวยการ^{๔๐}

Reinke ได้ศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมต่อต้านสังคมต่อเยาวชนระบบของโรงเรียนมีการช่วยเหลือและพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนก่อนที่จะเกิดอุปสรรคเกี่ยวกับปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายครั้งก่อนการเกิดปัญหาและผลที่จะเกิดภายหลังจากการเกิดปัญหา พฤติกรรมต่อต้านสังคมของนักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันและเปลี่ยนแปลงระบบในห้องเรียนภายใต้ระบบของโรงเรียนเพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมในด้านบวกของนักเรียนจุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้เป็นการหาผลกระทบของการใช้เทคนิค (CCU) ของครูและพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งจุดเน้นของการศึกษาที่สำคัญคือการเปลี่ยนแปลงของการจัดการในชั้นเรียนเพื่อโยนไปสู่ผลของพฤติกรรมที่ดีขึ้น ผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือที่ใช้คือ (CCU) บวกกับผลลัพธ์ด้านทักษะทำให้แผนการจัดการของครูในชั้นเรียนมีเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำชมเชยโดยเจาะจงพฤติกรรมที่ควรได้รับคำชมเชยและลดการตำหนิการว่ากล่าวยิ่งไปกว่านั้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการช่วยเหลือของครูทำให้พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะลดพฤติกรรมด้านการทำลายมากไปกว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงในเวลาเพียงหนึ่งเดือนหลังจากนั้นซึ่งประโยชน์ของการศึกษานี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลของโรงเรียนและพบว่าการให้คำปรึกษาในห้องเรียนมีประโยชน์อย่างยิ่งและยังเป็นประโยชน์ต่อครูผู้บริหารโรงเรียนและนักจิตศาสตร์ในโรงเรียนอีกด้วย^{๔๑}

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้ทราบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้อง เช่น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ มาเป็นตัวแปรในความความคิดเห็น แต่จากผลการสรุปทุกอาชีพมีความเห็นตรงกันว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ในหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ ต้องมีวาจาไพเราะอ่อนหวาน ให้ความสำคัญและสนใจต่อการ

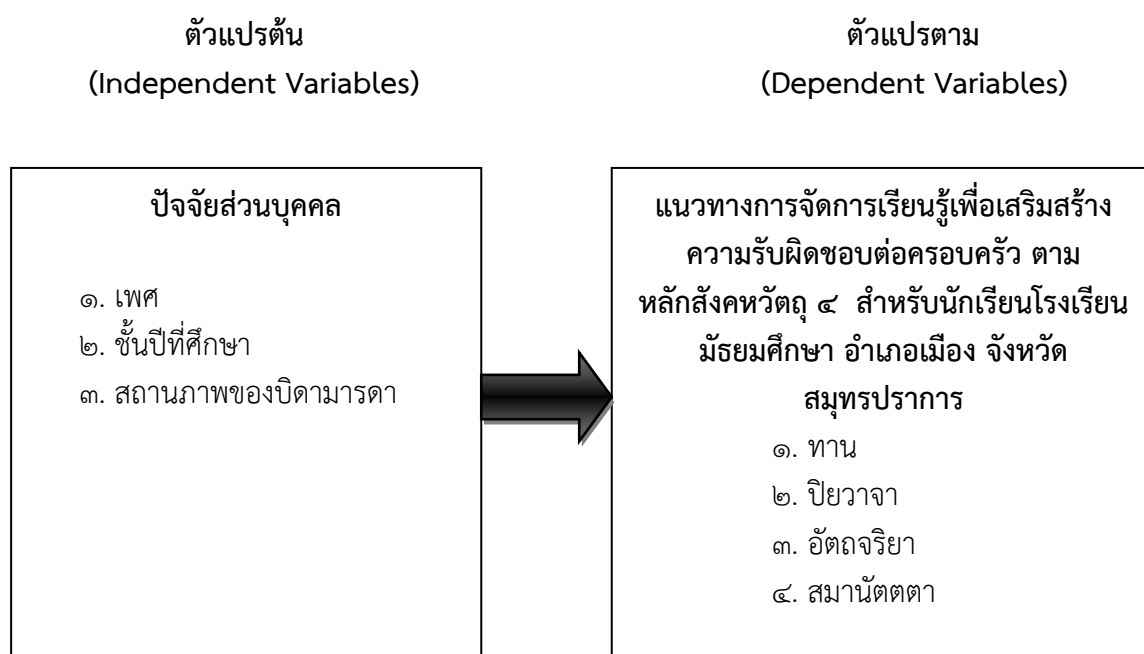
^{๔๐}Bundy, C., “Global Patterns, Local Options? Changes in Higher Education Internationally and Some Implications for South Africa” in *Ten Years of Higher Education under Democracy*, (Pretoria: Council on Higher Education, 2006), p. 1596.

^{๔๑}Reinke, Wendy M., “The Classroom Check Check-up: A Brief Intervention to Reduce Current And Future student Problem Behaviors Through Classroom Teaching Practices,” *Dissertation Abstract International*, 66(7): 3935-B ; June, 2006), p. 3935.

บริหารงานบุคคล มีความจริงใจในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษามากที่สุด ที่จะต้องประกอบด้วยคุณธรรมที่จะทำให้การบริการมีประสิทธิภาพ สำหรับหลักธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการบริการ คือ สังคหวัตถุ อันประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา

๒.๔ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ดังนั้นผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ” การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๘ โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น ๑๗,๐๖๑ คน (ข้อมูล ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๐)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาจากประชากร โดยการเปิดตารางสุ่มสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie กับ D.W.Morgan^๑ เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีความถูกต้องมากที่สุด ได้จำนวน ๓๑๗ คน จึงได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

^๑ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑), หน้า ๔๙.

ตารางที่ ๒ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	โรงเรียน	จำนวน ประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
๑	โรงเรียนสมุทรปราการ	๓,๒๕๒	๖๐
๒	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ	๒,๘๒๕	๕๒
๓	โรงเรียนมัธยมวัดด่านสำโรง	๑,๖๘๕	๓๒
๔	โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ	๒,๘๓๒	๕๓
๕	โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา	๑,๑๖๐	๒๒
๖	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สอนกุลหาวิทยาลัย สมุทรปราการ	๒,๖๐๘	๔๘
๗	โรงเรียนมัธยมวัดศรีจันทร์ประดิษฐ์ ในพระบรมราชานุ เคราะห์	๘๘๐	๑๖
๘	โรงเรียนปทุมคงคาสมุทรปราการ	๑,๘๑๙	๓๔
รวม		๑๗,๐๖๑	๓๑๗

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๕ คน

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaires)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัคหวัด ๔ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ
๓. สร้างเครื่องมือ จากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
๔. เสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

๕. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) เชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อ

คำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Items Objective Congruence : IOC)^๒ ซึ่งจะต้องได้ค่า IOC มากกว่า ๐.๕ ทุกข้อ

๖. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๓

๗. ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของเนื้อหาการวิจัยและวิเคราะห์สาระสำคัญจากนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการแล้วได้ร่างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบคุณภาพในด้านต่างๆ ดังนี้

๑) การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาของข้อคำถาม

๒) โครงสร้างของประเด็นเนื้อหาคำถามที่ครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๓) กรอบประเด็นและข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาสำคัญที่ต้องการตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ส่วนที่เป็นแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ หรือตรวจสอบรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา สถานภาพทางครอบครัว

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็น มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับตามหลักการของลิเคิร์ท (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

^๒Cronbach, Lee J, *Essentials of psychological testing*, 4th ed., (New York: Harper & Row, 2001), p. 123.

^๓ประยูร อาษานาม, *คู่มือวิจัยทางการศึกษา*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (ขอนแก่น: มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, ๒๕๕๑), หน้า ๘๗.

๕	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
๓	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
๒	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
๑	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ^๔

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ คือ ๑) ทาน การให้ ๒) ปิยวาจา พูดจาไพเราะ ๓) อุตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์ ๔) สมานัตตตา วางตนเหมาะสม โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

ลักษณะของเครื่องมือสำหรับแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

แบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการจำนวน ๕ ท่าน เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Form) เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ และข้อเสนอแนะต่างๆ ได้อย่างอิสระ

๓.๓.๓ การรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaires)

การรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถาม โดยกระจายกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ การเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ รวม ๑๒ เดือน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับขอเอกสารต่างๆ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

^๔สุวรีย์ ศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔๐.

๒) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาร่วมกันกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง ในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่า ข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaires)

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกรับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๕

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายความว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๔) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way analysis of variance)

๕) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระประเด็นสำคัญ แล้วนำเสนอเป็นการเขียนแบบความเรียง

^๕ประกอบ กรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

แบบสัมภาษณ์ (Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาความ วิเคราะห์ลักษณะปัญหาจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (๑) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (๒) จัดลำดับข้อมูล (๓) จากการสัมภาษณ์ (๔) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น (๕) สรุปผลการวิจัย

๓.๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)^๖

$$\text{สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา } \alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

$$\begin{aligned} \alpha &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น} \\ K &= \text{จำนวนข้อของเครื่องมือวัด} \\ \sum s_i^2 &= \text{ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ} \\ s_t^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนรวม} \end{aligned}$$

หาค่าความสอดคล้องแบบ IOC^๗ โดยหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้สูตร

$$\begin{aligned} \text{IOC} &= \frac{\sum R}{N} \\ \text{IOC} &= \text{ดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา} \\ \sum R &= \text{ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ} \end{aligned}$$

* ค่า IOC จะต้องมามีค่า ≥ 0.5 ขึ้นไปจึงจะใช้ได้

^๖บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕), หน้า ๘๘.

^๗พิชญ์ พงศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียมผำการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๘ - ๑๓๙.

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

๑) ค่าสถิติพื้นฐาน^๘ ได้แก่

๑.๑ ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$P = \text{ร้อยละ}$$

$$f = \text{ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ}$$

$$N = \text{จำนวนความถี่ทั้งหมด}$$

๑.๒ ค่ามัชฌิมเลขคณิต หรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)^๙

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{x} = \text{มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูลทั้งหมด}$$

๑.๓ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน^{๑๐} (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum f(x - \bar{x})^2}{N}}$$

$$S.D = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$f = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$x = \text{จุดกึ่งกลางชั้น}$$

$$\bar{x} = \text{มัชฌิมเลขคณิต}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูล}$$

$$\sum = \text{ผลรวมของข้อมูล } \sum f(x - \bar{x})^2$$

^๘ธีรยุทธ พึ่งเทียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุทรไพศาล, ๒๕๕๕),
หน้า ๑๒.

^๙เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑.

^{๑๐}พิษณุ ฟองศรี, วิจัยทางการศึกษา, หน้า ๑๖๓ - ๑๖๔.

๒) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test)^{๑๑}

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$\bar{X}_1 - \bar{X}_2$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 s_1^2, s_2^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
 n_1, n_2 = จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

๓) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าเอฟ (F - test) (One - way ANOVA)^{๑๒} โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
 MS_b = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม (Between Mean Square)
 MS_w = ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยภายในกลุ่ม (Within Mean Square)

^{๑๑}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

^{๑๒}ชูศรี วงศ์รัตน์, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๓๖.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๔.๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๔.๔ ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสถานภาพของบิดามารดา มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๓๑๗)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ			
- ชาย		๑๐๙	๓๔.๓๐
- หญิง		๒๐๘	๖๕.๗๐
๒. ชั้นปีที่ศึกษา			
- ม.๑-ม.๓		๑๙๑	๖๐.๒๐
- ม.๔-ม.๖		๑๒๖	๓๙.๘๐
๓. สถานภาพของบิดามารดา			
- อยู่ด้วยกัน		๒๒๓	๗๐.๔๐
- หย่าร้าง		๑๗	๕.๓๐
- บิดาถึงแก่กรรม		๒๖	๘.๓๐
- มารดาถึงแก่กรรม		๒๓	๗.๒๐
- บิดามารดาถึงแก่กรรม		๒๔	๗.๖๐

จากตารางที่ ๔.๑ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จากจำนวน ๓๑๗ คน เป็นหญิง จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗๐ มีชั้นปีที่ศึกษา ม.๑-ม.๓ จำนวน ๑๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒๐ และสถานภาพของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน ๒๒๓ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๔๐

๔.๒ ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ๑) ทาน การให้ ๒) ปิยวาจา พูดจาไพเราะ ๓) อุตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์ ๔) สมานัตตตา วางตนเหมาะสม รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๒ – ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม

(n = ๓๑๗)			
การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็นของนักเรียน
๑. ทาน การให้	๔.๑๗	๐.๔๒	มาก
๒. ปิยวาจา พูดจาไพเราะ	๔.๑๔	๐.๔๓	มาก
๓. อุตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์	๔.๑๘	๐.๓๙	มาก
๔. สมานัตตตา วางตนเหมาะสม	๔.๑๕	๐.๔๐	มาก
ภาพรวม	๔.๑๖	๐.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอุตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๓๙ ด้านทาน การให้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๒ ด้านสมานัตตตา วางตนเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๐ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านปิยวาจา พูดจาไพเราะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านทาน การให้

(n = ๓๑๗)

ด้านทาน การให้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑. นักเรียนสามารถอธิบายแนะนำให้ความรู้กับเพื่อนในการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในทุกโอกาส	๔.๑๓	๐.๔๓	มาก
๒. นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอ	๔.๒๑	๐.๔๑	มาก
๓. เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่	๔.๑๔	๐.๔๔	มาก
๔. นักเรียน ให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ	๔.๒๐	๐.๔๐	มาก
๕. นักเรียน ได้ให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี	๔.๑๕	๐.๔๕	มาก
๖. นักเรียน ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความลำบากกว่าตนเอง ด้วยความเต็มใจ	๔.๑๙	๐.๓๙	มาก
๗. นักเรียนจะให้อภัยอยู่เสมอ เมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำงานร่วมกัน	๔.๑๖	๐.๔๖	มาก
๘. นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานแก่เพื่อนอยู่เสมอ	๔.๑๘	๐.๓๘	มาก
ภาพรวม	๔.๑๗	๐.๔๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านทาน การให้ อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๑ นักเรียน ให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๐ นักเรียน ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความลำบากกว่าตนเอง ด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๓๙ นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานแก่เพื่อนอยู่เสมอ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๓๘ นักเรียนจะให้อภัยอยู่เสมอ เมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำงานร่วมกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๖ นักเรียน ได้ให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๕ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงาน

อย่างเต็มที่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๔ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๔ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนสามารถอธิบายแนะนำให้ความรู้กับเพื่อนในการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในทุกโอกาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปิยวาจา พุดจาไพเราะ

(n = ๓๑๗)

ด้านปิยวาจา พุดจาไพเราะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๙. นักเรียนพุดจาทักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง	๔.๑๕	๐.๓๙	มาก
๑๐. นักเรียนพุดจาด้วยความเต็มใจและจริงใจ ไม่มีเสแสร้ง ทุกครั้ง	๔.๑๒	๐.๔๗	มาก
๑๑. นักเรียนพุดให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง	๔.๑๗	๐.๔๐	มาก
๑๒. นักเรียนไม่แสดงอาการไม่พอใจ หรือพุดจาไม่สุภาพต่อครู, เพื่อน, พ่อแม่ หรือบุคคลทั่วไป	๔.๑๐	๐.๔๖	มาก
๑๓. นักเรียนพุดให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนถูกครุตำหนิ	๔.๑๘	๐.๔๑	มาก
๑๔. เมื่อเพื่อนเกิดการเข้าใจผิด นักเรียนก็ชี้แจงให้เข้าใจด้วยถ้อยคำที่สุภาพ	๔.๑๑	๐.๔๕	มาก
๑๕. นักเรียนไม่พุดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ	๔.๑๖	๐.๔๒	มาก
๑๖. นักเรียนไม่พุดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ	๔.๑๓	๐.๔๔	มาก
ภาพรวม	๔.๑๔	๐.๔๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปิยวาจา พุดจาไพเราะ อยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนพุดให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนถูกครุตำหนิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๑ นักเรียนพุดให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๗ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๐ นักเรียนไม่พุดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๒ นักเรียนพุดจา

หักหายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๓๙ นักเรียนไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๔ นักเรียนพูดจาด้วยความเต็มใจและจริงใจ ไม่มีเสแสร้ง ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๗ เมื่อเพื่อนเกิดการเข้าใจผิด นักเรียนก็ชี้แจงให้เข้าใจด้วยถ้อยคำที่สุภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๕ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนไม่แสดงอาการไม่พอใจ หรือพูดจาไม่สุภาพต่อครู, เพื่อน, พ่อแม่ หรือบุคคลทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัณทัตถ์ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอัตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์

(n = ๓๑๗)			
ด้านอัตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๑๗. นักเรียนเห็นว่าตนเองมีความสำคัญที่จะทำกิจกรรมหรือปฏิบัติงานของตนได้สำเร็จ	๔.๑๔	๐.๔๐	มาก
๑๘. นักเรียนสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ	๔.๑๕	๐.๓๘	มาก
๑๙. เมื่อเห็นพ่อแม่หรือคนในครอบครัวทำงาน นักเรียนจะต้องรีบช่วยทำงานทุกครั้ง	๔.๑๖	๐.๔๒	มาก
๒๐. เมื่อนักเรียนเก็บของได้ แม้ว่าจะไม่มีใครเห็นก็จะนำส่งครูทุกครั้ง	๔.๑๗	๐.๓๖	มาก
๒๑. นักเรียนชวนขวายให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ	๔.๒๒	๐.๓๗	มาก
๒๒. นักเรียนที่มีน้ำใจ ไม่นิ่งดูตาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ	๔.๒๑	๐.๔๓	มาก
๒๓. นักเรียนสนับสนุนเพื่อนให้มีความก้าวหน้าในการเรียนอยู่เสมอ	๔.๑๙	๐.๓๗	มาก
๒๔. นักเรียนดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุข ของเพื่อนเป็นประจำ	๔.๒๐	๐.๔๑	มาก
ภาพรวม	๔.๑๘	๐.๓๙	มาก

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสมานัตตตา วางตนเหมาะสม

(n = ๓๑๗)

ด้านสมานัตตตา วางตนเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
๒๕. นักเรียนร่วมกันตรวจสอบและสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและมีความเป็นระบบมากขึ้น	๔.๒๓	๐.๕๑	มาก
๒๖. เมื่อนักเรียนทำผิดพลาดจะยอมรับว่าตนเองทำผิดพลาดโดยไม่กลัวว่าจะถูกตำหนิ	๔.๒๖	๐.๕๐	มาก
๒๗. นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน	๔.๒๒	๐.๔๙	มาก
๒๘. นักเรียนออกแบบกิจกรรมเพื่อกำกับตนเองให้ทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทุกระยะ	๔.๒๗	๐.๔๒	มาก
๒๙. นักเรียนได้ประเมินสะท้อนความเห็นต่อการปฏิบัติของตนเองในขั้นตอนที่เหมาะสมและสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการปฏิบัติ	๔.๒๑	๐.๔๓	มาก
๓๐. นักเรียนวางตัวกับทุกคนความด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน	๔.๒๘	๐.๔๔	มาก
๓๑. นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด	๔.๒๐	๐.๔๕	มาก
๓๒. นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ง่าย	๔.๒๕	๐.๔๘	มาก
ภาพรวม	๔.๒๔	๐.๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสมานัตตตา วางตนเหมาะสม เรียงจากมากไปหาน้อย คือ นักเรียนวางตัวกับทุกคนความด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๔ นักเรียนออกแบบกิจกรรมเพื่อกำกับตนเองให้ทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทุกระยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๗ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๒ เมื่อนักเรียนทำผิดพลาดจะยอมรับว่าตนเอง

ทำผิดพลาดโดยไม่กลัวว่าจะถูกตำหนิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๖ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๐ นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ง่ายค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๘ นักเรียนร่วมกันตรวจสอบและสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและมีความเป็นระบบมากขึ้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๓ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๕๑ นักเรียนร่วมกันประเมินผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๒ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๙ นักเรียนได้ประเมินสะท้อนความเห็นต่อการปฏิบัติของตนเองในขั้นตอนที่เหมาะสมและสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการปฏิบัติ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๑ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๓ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด ได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ ค่ามาตรฐานเท่ากับ ๐.๔๕ ตามลำดับ

๔.๓ ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสถานภาพของบิดามารดา โดยการทดสอบค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีผลแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีผลต่างน้อยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๗ – ๔.๙

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความ
 รับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามเพศ

(n = ๓๑๗)

การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความ รับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคห วัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรปราการ	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ทาน การให้	๔.๒๓	๐.๕๔	๔.๑๗	๐.๕๒	๐.๔๗	๐.๒๓
๒. ปิยวาจา พูดจาไพเราะ	๔.๑๒	๐.๕๒	๔.๑๔	๐.๕๔	๐.๕๘	๐.๒๔
๓. อิตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์	๔.๑๙	๐.๕๕	๔.๑๘	๐.๕๖	๐.๕๙	๐.๓๒
๔. สมานัตตตา วางตนเหมาะสม	๔.๑๘	๐.๕๑	๔.๑๕	๐.๕๓	๐.๕๐	๐.๒๒
รวม	๔.๑๗	๐.๕๓	๔.๑๖	๐.๕๔	๐.๕๗	๐.๒๕

จากตารางที่ ๔.๗ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้าง
 ความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง
 จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละ
 ด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความ
 รับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบึง
 เมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามชั้นปีศึกษา

(n=๓๑๗)

การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคห วัตถุ ๔ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบึง เมือง จังหวัดสมุทรปราการ	ม.๑-ม.๓		ม.๔-ม.๖		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ทาน การให้	๔.๓๔	๐.๔๔	๔.๒๙	๐.๓๒	๐.๘๘*	๐.๐๐
๒. ปิยวาจา พูดจาไพเราะ	๔.๒๕	๐.๓๙	๔.๑๒	๐.๕๗	๐.๙๖*	๐.๐๐
๓. อุตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์	๔.๐๙	๐.๔๒	๔.๓๘	๐.๔๓	๐.๘๙*	๐.๐๐
๔. สมานัตตตา วางตนเหมาะสม	๔.๒๘	๐.๓๑	๔.๓๕	๐.๔๖	๐.๖๔*	๐.๐๐
รวม	๔.๒๔	๐.๓๙	๔.๒๕	๐.๔๔	๐.๘๔*	๐.๐๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ นักเรียนที่มีชั้นปีศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้
 เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอบึงเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไป
 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความ
 รับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามสถานภาพของบิดามารดา

(n=๓๑๗)

การจัดการเรียนรู้เพื่อ สร้างความรับผิดชอบ ต่อครอบครัวตาม หลักสังคหวัตถุ ๔ ของ นักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอ เมือง จังหวัด สมุทรปราการ	อยู่ด้วยกัน		หย่าร้าง		บิดาถึงแก่ กรรม		มารดาถึงแก่ กรรม		บิดามารดาถึง แก่กรรม		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑.ทาน การให้	๔.๒๔	๐.๕๓	๔.๑๕	๐.๓๒	๔.๒๗	๐.๔๕	๔.๓๘	๐.๕๓	๔.๔๑	๐.๕๒	๐.๗๔	๐.๒๑
๒.ปิยวาจา พูดจาไพเราะ	๔.๒๗	๐.๕๑	๔.๑๘	๐.๔๐	๔.๑๗	๐.๔๓	๔.๒๘	๐.๕๒	๔.๓๔	๐.๕๘	๐.๕๓	๐.๓๗
๓.อิตถจริยา ประพฤติ ตนเป็นประโยชน์	๔.๑๘	๐.๕๒	๔.๐๗	๐.๔๑	๔.๒๔	๐.๕๐	๔.๓๒	๐.๕๗	๔.๓๗	๐.๕๓	๐.๖๘	๐.๔๙
๔.มัตตัญญูตาเป็นผู้รู้จัก ประมาณ	๔.๒๗	๐.๔๑	๔.๑๖	๐.๓๐	๔.๒๖	๐.๕๓	๔.๓๐	๐.๕๕	๔.๓๔	๐.๕๖	๐.๖๓	๐.๕๓
รวม	๔.๒๔	๐.๔๙	๔.๑๔	๐.๓๖	๔.๒๓	๐.๔๘	๔.๓๒	๐.๕๔	๔.๓๗	๐.๕๕	๐.๖๒	๐.๔๐

จากตารางที่ ๔.๙ นักเรียนที่มีสถานภาพของบิดามารดาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ
 จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียน
 มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐาน
 ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล นำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ ดังตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ	
เพศ	-	✓
ชั้นปีที่ศึกษา	✓	-
สถานภาพของบิดามารดา	-	✓

สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเพศ ชั้นปีที่ศึกษา และสถานภาพของบิดามารดาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

๔.๔ ผลการศึกษาแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน

จากการรวบรวมแบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถามได้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมแตกต่างกัน ดังสรุปได้ดังนี้

๑) ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านทาน การให้สรุปได้ว่า

๑.๑) นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่

๑.๒) นักเรียนให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ และให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี

๒) ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปิยวาจา พูดจาไพเราะ สรุปได้ว่า

๒.๑) นักเรียนพูดจาทักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง

๒.๒) นักเรียนไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ และไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ

๓) ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอิตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์ สรุปได้ว่า

๓.๑) นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ

๓.๒) นักเรียนที่มีน้ำใจ ไม่นิ่งดูดาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ โดยชวนช่วยให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหามาให้ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ

๔) ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสมานัตตตา วางตนเหมาะสม สรุปได้ว่า

๔.๑) นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด โดยวางตัวกับทุกคนความด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

๔.๒) นักเรียนร่วมกันประเมิผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน

โดยสรุป ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ๑) ด้านทาน นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่ รวมถึงให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ และให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี ๒) ด้านปิยวาจา นักเรียนพูดจาทักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง และไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ และไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ ๓) ด้านอัตถจริยา นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ และมีน้ำใจ ไม่นิ่งเฉยตาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ โดยชวนช่วยให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ ๔) ด้านสมานัตตตา นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด โดยวางตัวกับทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และร่วมกันประเมิผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน

๔.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

สำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๕ ท่าน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ พบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีสาระสำคัญดังนี้

๑) ด้านทาน การให้ นักเรียนควรช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย โดยซื้อเฉพาะสิ่งจำเป็น และไม่ฟุ่มเฟือยซื้อของราคาแพงตามสมัยนิยม ใช้น้ำประปาและใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัดใช้สิ่งของเครื่องใช้ในบ้านอย่างประหยัดและทะนุถนอมเพื่อไม่ให้ ชำรุดเสียหายจนต้องซื้อใหม่และรู้จักออมเงิน^๑

๒) ด้านปิยวาจา วาจาไพเราะ นักเรียนให้ความเคารพเชื่อฟังครูอาจารย์ ตั้งใจเรียนหนังสือ รวมทั้งทำงานต่าง ๆ ที่ครูมอบหมายด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่^๒ รวมถึงเคารพเชื่อฟังคำอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ และ ญาติผู้ใหญ่ปฏิบัติตามสิ่งที่ถูกต้องดังงามที่ท่านชี้แนะให้^๓ นักเรียนอาจจะแสดงความรักและห่วงใยกันในยามปกติยามเจ็บป่วย หรือเมื่อมีปัญหา โดยพูดคุยสอบถามกัน

^๑สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี ลมบล บุญมานะ, ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๒สัมภาษณ์ นายไพรัตน์ ก้อนทองคำ, ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๓สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา สมุทรปราการ, ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

เป็นประจำ^๔ คอยตักเตือนไม่ให้ประพฤติดน ไม่เหมาะสม โดยอธิบายถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น และควรรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ด้วยความรักและความเห็นใจ^๕ นอกจากนี้ ควรพูดจากันด้วยวาจาสุภาพ อ่อนโยนและถนอมน้ำใจไม่พูดจาสื่อเสียดกระทบกระแทกและพูดจา กันด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์เมื่อเกิดความไม่พอใจอีกฝ่ายหนึ่ง^๖ โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพราะทุกคนพูดจากันด้วยวาจาสุภาพ อ่อนโยนมีเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ห่วงใยกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน^๗

๓) ด้านอัตถจริยา ประพฤติตนเหมาะสม เมื่อนักเรียนอยู่ในโรงเรียน นักเรียนมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อโรงเรียน เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้ ซึ่งเราต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ อีกมากมาย ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้องเรียนและโรงเรียน เพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย^๘ เมื่อมาโรงเรียน นักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เช่น แต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบ มาให้ทันเข้าแถวเคารพธงชาติในตอนเช้า^๙ เมื่ออยู่ในโรงเรียน เราต้องช่วยกันรักษาความสะอาดในห้องเรียน และในบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน ทั้งขยะลงในถังขยะที่โรงเรียนจัดให้^{๑๐} รวมถึง รับผิดชอบงานที่พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ มอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจเพราะการที่พ่อแม่หรือ ญาติผู้ใหญ่มอบหมายงานให้นั้น เพื่อสอนให้นักเรียน รู้คุณค่าของงานรู้จักอดทนขยันขันแข็งมีความมานะพยายามรู้จักรับผิดชอบงานรู้จักวิธีการทำงานและมีประสบการณ์ในการทำงาน^{๑๑} มีความขยันหมั่นเพียร มีความละเอียดรอบคอบ มีความสามารถ และมีความรอบรู้ มีความเอาใจใส่และความฝึกฝนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และในฐานะที่เป็นนักเรียนหน้าที่ของนักเรียนที่ควรปฏิบัติต่อตนเอง^{๑๒} โดยนักเรียนจะต้องมีความตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน ต่อสถานศึกษา คือนักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ เกียรติยศชื่อเสียงของสถานศึกษา ต่อชุมชนคือนักเรียนมีส่วนช่วยเหลือชุมชน^{๑๓}

๔) ด้านสมานัตตตา วางตัวเป็นกลาง นักเรียนจะต้องมีความกตัญญูตเวทีต่อพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ โดยดูแลท่านเมื่อยามเจ็บป่วย ส่งเสริม สุขภาพกายและสุขภาพจิตของท่าน ด้วยการ

^๔สัมภาษณ์ นายบรรหาร เอี่ยมสะอาด, ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๕สัมภาษณ์ นายวุฒิชัย วันทมาตย์, ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๖สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี ลมบล บุญมานะ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๗สัมภาษณ์ นายไพรัตน์ ก้อนทองคำ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๘สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^๙สัมภาษณ์ นายบรรหาร เอี่ยมสะอาด, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายวุฒิชัย วันทมาตย์, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๑}สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี ลมบล บุญมานะ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๒}สัมภาษณ์ นายไพรัตน์ ก้อนทองคำ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์, ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ชักชวนท่านออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ พักผ่อนอย่างเพียงพอ พูดคุยกับท่านเมื่อมีโอกาสตลอดจนเลี้ยงดูท่านในยามชรา^{๑๔} นอกจากนี้ จะต้องมีสามัคคีกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำ งาน และ ทำกิจกรรมต่างๆในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน และจะต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันโดย แสดงความเคารพผู้ที่อาวุโสกว่ามีสัมมาคารวะอ่อนน้อมถ่อมตน^{๑๕}

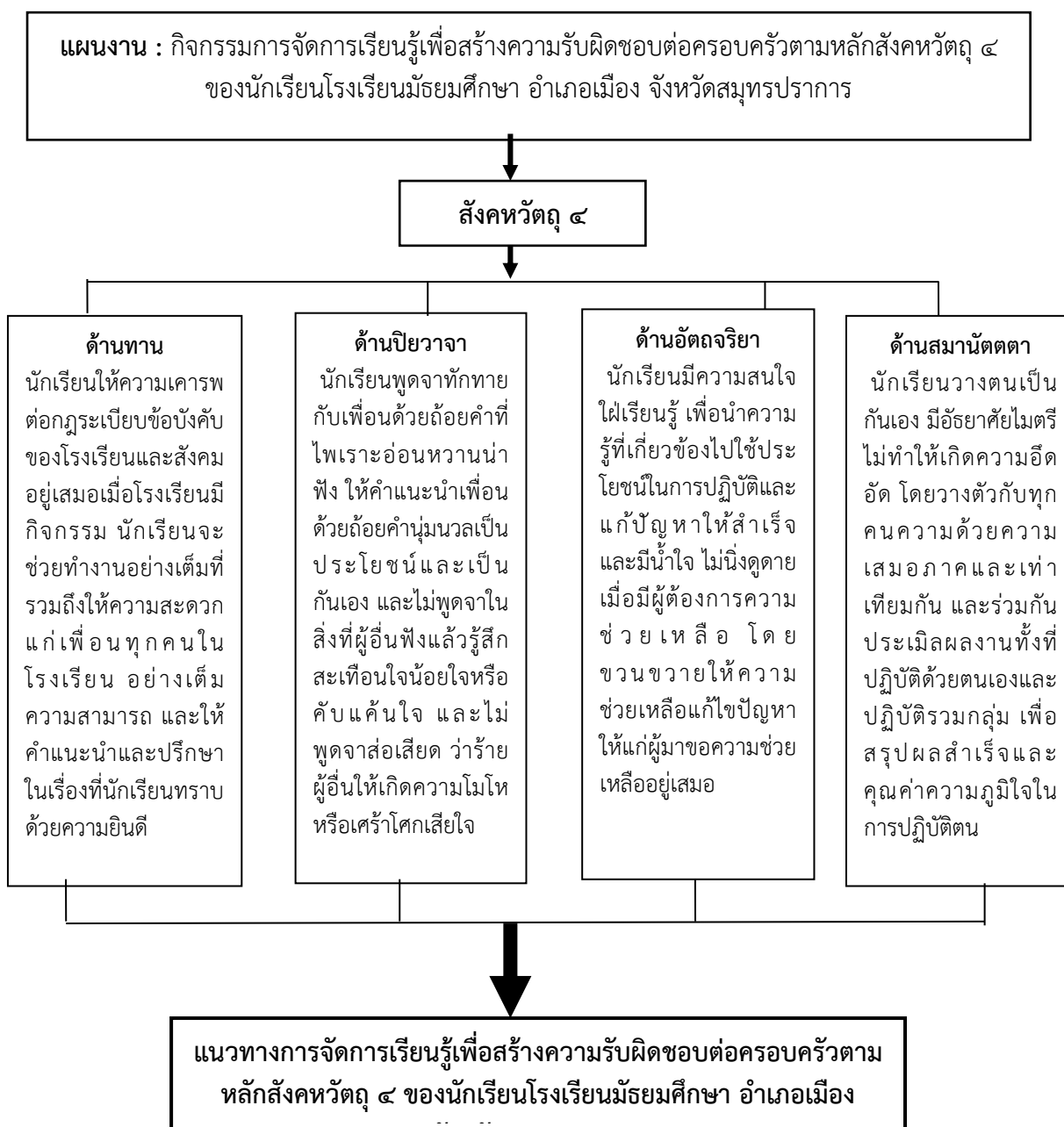
สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ถ้านำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนามาใช้แล้ว จะทำให้การทำงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาจะมีหลักการทำงานที่มีความยุติธรรม มีความรัก ความเอาใจใส่ การแสดงความยินดี และการเข้าใจเมื่อประสบความทุกข์ มีการให้สิ่งของ การพูดจาที่ดี การประพฤติตัวที่เหมาะสม และการ เสนอตนเสนอปลาย และการประพฤติปฏิบัติตนโดยปราศจากอคติ และที่สำคัญต้องมีหลักสังคหวัตถุ ๔ บุคคลใดมี ๔ ข้อนี้ ได้ชื่อว่าจะทำการใดๆ ก็ประสบความสำเร็จที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ใน สร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว และจะทำให้โรงเรียนหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถพัฒนา นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตาม หลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ จึงสรุปมา เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ดังภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายบรรหาร เอี่ยมสะอาด, ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

^{๑๕}สัมภาษณ์ นายวุฒิชัย วันทมาตย์, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

**ภาพที่ ๔.๑ แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ**

จากภาพที่ ๔.๑ แสดงแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ๑) แผนงานการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๒) การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ และ ๓) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งอธิบายในรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ แผนงานกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม และกำหนดเป็นแผนงานเพื่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในระดับการปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ ๒ แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ คือ ๑) ทานการให้ ๒) ปิยวาจา พุดจาไพเราะ ๓) อุตถจริยา ประพฤติตนเป็นประโยชน์ ๔) สมานัตตตา วางตนเหมาะสม มากำหนดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จะออกมาเป็นแนวทางและวิธีการสำหรับผู้บริหารนำไปปฏิบัติกับครูอาจารย์ และนักเรียน รวมถึงเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ โดยรวม คือ

๑) ด้านทาน นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม อยู่เสมอเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่ รวมถึงให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ และให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี

๒) ด้านปิยวาจา นักเรียนพูดจาทักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง และไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ และไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความไม่พอใจ หรือเศร้าโศกเสียใจ

๓) ด้านอุตถจริยา นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ และมีน้ำใจ ไม่นิ่งดูดาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ โดยชวนช่วยให้ความช่วยเหลือแก่ไขปัญหาให้แก่ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ

๔) ด้านสมานัตตตา นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด โดยวางตัวกับทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และร่วมกันประเมิผลผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน

ขั้นตอนที่ ๓ แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นขั้นตอนสูงสุดของการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ คือ เมื่อผ่านขั้นตอนที่ ๑ ขั้นตอนที่ ๒ แล้วจะสามารถสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ เพราะเป็นการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้แล้ว จะทำให้การทำงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะมีหลักการทำงานที่มีความยุติธรรม มีความรักความเอาใจใส่ การแสดงความยินดี และการเข้าใจเมื่อประสบความทุกข์ มีการให้สิ่งของ การพูดจาที่ดี การประพฤติตัวที่เหมาะสม และการเสมอต้นเสมอปลาย และการประพฤติปฏิบัติตนโดยปราศจากอคติ และที่สำคัญต้องมีหลักสังคหวัตถุ ๔ บุคคลใดมี ๔ ข้อนี้ ได้ชื่อว่าจะทำการใดๆ ก็ประสบความสำเร็จที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว และจะทำให้โรงเรียนหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยได้วิเคราะห์หัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๓๑๗ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีการหาคุณภาพ โดยการหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ ๐.๙๕๗ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นหญิง จำนวน ๒๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๗๐ มีชั้นปีที่ศึกษา ม.๑-ม.๓ จำนวน ๑๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐. ๒๐ และสถานภาพของบิดามารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน ๒๒๓ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๔๐

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านทาน อยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปิยาวาจา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอติจริยา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสมานัตตทา อยู่ในระดับมาก ส่วนรายชื่อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

๑) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

๒) นักเรียนที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น แตกต่างกันในทุกด้าน

๓) นักเรียนที่มีสถานภาพของบิดามารดาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน

๕.๑.๔ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อกิจกรรมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า

๑) ด้านทาน นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอเมื่อ

โรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่ รวมถึงให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ และให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี ๒) ด้านปียวาจา นักเรียนพูดจาทักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง และไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ และไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ ๓) ด้านอัตถจริยา นักศึกษามีความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ และมีน้ำใจ ไม่นิ่งเฉยตาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ โดยชวนช่วยให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหามาให้ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ ๔) ด้านสมานัตตต่านักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด โดยวางตัวกับทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และร่วมกันประเมิผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่มเพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า

สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ๕ ท่าน ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ พบว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ถ้านำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้แล้ว จะทำให้การทำงานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะมีหลักการทำงานที่มีความยุติธรรม มีความรัก ความเอาใจใส่ การแสดงความยินดี และการเข้าใจเมื่อประสบความสำเร็จทุกครั้ง มีการให้สิ่งของ การพูดจาที่ดี การประพฤติตัวที่เหมาะสม และการเสมอต้นเสมอปลาย และการประพฤติปฏิบัติตนโดยปราศจากอคติ และที่สำคัญต้องมีหลักสังคหวัตถุ ๔ บุคคลใดมี ๔ ข้อนี้ ได้ชื่อว่าจะทำการใดๆ ก็ประสบความสำเร็จที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว และจะทำให้โรงเรียนหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้

เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวที่ดี มีประสิทธิภาพ เป็นอย่างดีเยี่ยม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมนิศ์ บ้านพวน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๑๘ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ๓ อันดับแรกได้แก่ ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี และด้านความขยันตามอันดับ^๑ และยังสอดคล้องผลการวิจัยของ ญัฐ จันทร์หนูหงษ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ โรงเรียนสีกัน (วัฒนานคร) เขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑. นักเรียนผู้ที่มีระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านความขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูง^๒ และอภิปรายผลได้ดังนี้

๑) ด้านทาน ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านทาน อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรียา ตั้งโฉลก ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับทักษะชีวิตและพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีต้นทุนชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทักษะชีวิตภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมความรับผิดชอบภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่างกันมีทักษะชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตสูง มีทักษะชีวิตสูงกว่านักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตต่ำ ทั้งนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตสูงมีพฤติกรรมความรับผิดชอบมากกว่า นักเรียนที่มีต้นทุนชีวิตต่ำ และต้นทุนชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตและพฤติกรรมความรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่างกัน มีพฤติกรรมความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียนชั้น

^๑ธรรมนิศ์ บ้านพวน, “การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙).

^๒ญัฐ จันทร์หนูหงษ์, “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ โรงเรียนสีกัน (วัฒนานคร) เขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

มัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตสูง มีพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่มีต้นทุนชีวิตต่ำ^๓

๒) ด้านปียวจา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านปียวจา อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก นักเรียนพูดจาหักทลายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศมัย เทียนทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก คือโรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน มีการประชุมชี้แจงขั้นตอนเกี่ยวกับการดำเนินการ ปฏิบัติงานตามโครงการอย่างเป็นระบบ ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน ผลจากการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงดีขึ้น และผลการปฏิบัติตนของนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตพบว่านักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตทั้งด้านกาย วาจา และใจ ระดับมาก^๔

๓) ด้านอัตถจริยา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านอัตถจริยา อยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ และมีน้ำใจ ไม่นิ่งดูตาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชิต เนาวพันธุ์กุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปาววิทยาคม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า จากการพัฒนาการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปาววิทยาคม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ในวาระรอบที่ ๑ โดยใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดการประชุมระดมความคิดเห็น การจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบและการนิเทศภายใน พบว่า หลังจากกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยการพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการวางแผนและหาวิธีการทำงานร่วมกัน ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการเสริมสร้าง ความรับผิดชอบให้กับนักเรียนไม่น้อยกว่าการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบของนักเรียน ได้แก่ การพบปะผู้ปกครองนักเรียนทั้งที่บ้านและเชิญผู้ปกครองมา

^๓ศรียา ตั้งโฉลก, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับทักษะชีวิตและพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ในจังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕).

^๔พิศมัย เทียนทอง “การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑”, สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕๕๓).

ประชุมที่โรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกำกับการดูแลพฤติกรรมนักเรียน ทำให้นักเรียนมีการปรับตัวและความรับผิดชอบมากขึ้น การอบรมคุณธรรมจริยธรรมตามโครงการ “ลูกเล่าปาวทำดีเพื่อพ่อ” ทำให้นักเรียนมีความอดทน มีกตัญญู มีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน การประกวดนักเรียนตัวอย่างจากกลุ่มเป้าหมายทำให้นักเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองทำให้นักเรียนมาสายลดลง ขาดเรียนลดลง หนีเรียนน้อยลง แต่งกายเรียบร้อยมากขึ้น ทรงผมถูกต้องตามระเบียบเข้าแถวร่วมกิจกรรมของโรงเรียนดีขึ้น ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนดีขึ้น การนิเทศภายในทำให้ครูสามารถวางแผนจัดทำโครงการและดำเนินงานตามโครงการ ตลอดจนกำกับ ติดตาม ผลการพัฒนาการเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและโรงเรียน บรรลุตามเป้าหมาย^๕

๔) ด้านสมานัตตตา ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านสมานัตตตตา อยู่ในระดับมาก นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด โดยวางตัวกับทุกคนความด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระบุญทัน จารุณโณ (กมลลักษณ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำไทรน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียน สิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำไทรน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการละเว้นอบายมุข ด้านความมีสัมมาคารวะ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความมีวินัยในตนเองและด้านความเมตตากรุณาอยู่ในระดับปานกลาง^๖

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

๑) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียน

^๕พิชิต เนาวพันธุ์กุล, “การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปาววิทยาคม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์”, *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒).

^๖พระบุญทัน จารุณโณ (กมลลักษณ์), “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำไทรน้อย อำเภอสรินธร จังหวัดอุบลราชธานี”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

มัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วันชัย ทศนิยม ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต ๑ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านความกตัญญูตเวทิมากที่สุด ด้านความสุภาพอ่อนน้อมด้าน ด้านความซื่อสัตย์ ด้านการมีวินัย ด้านความกล้า ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ตามลำดับ ๒) นักเรียนหญิงมีสภาพจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ^๗

๒) นักเรียนที่มีชั้นปีที่ศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีการปฏิบัติที่ต่างกันในแต่ละระดับชั้น จึงส่งผลต่อ การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุชบา หล่อเงิน ได้ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ในด้านพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคม ๑. พฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมที่นักเรียนแสดงออกมากที่สุด คือ ความซื่อสัตย์ และแสดงออกน้อยที่สุดคือ ความเมตตา-กรุณา ๒. นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ๓. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ ในด้านความเมตตา-กรุณา การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่นๆ^๘

๓) นักเรียนที่มีสถานภาพของบิดามารดา ต่างกัน มีความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก นักเรียนส่วนใหญ่ล้วนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เหมือนกันทั้งสิ้น จึงไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสังฆกิจโสภณ (หมายมั่น) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปาน

^๗วันชัย ทศนิยม, “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓).

^๘บุชบา หล่อเงิน, “พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๗).

กลาง ๓.๐๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบต่อการศึกษเล่าเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครอง ต่างกันมีความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน^๔

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง แนวการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสัปดาห์ที่ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) ด้านทาน นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม อยู่เสมอเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่ รวมถึงให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ และให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี

๒) ด้านปียวาจา นักเรียนพูดจาหักทลายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง ให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง และไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ และไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ

๓) ด้านอัตถจริยา นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ และมีน้ำใจ ไม่นิ่งดูตาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ โดยชวนช่วยให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาก็แก่ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ

๔) ด้านสมานัตตตา นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด โดยวางตัวกับทุกคนด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และร่วมกันประเมิผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน

^๔ พระครูสังฆกิจโสภณ (หมายมั่น), “ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการพัฒนาสังคม), (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะ การดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑) ควรศึกษาจากโรงเรียนในเขตอื่น ๆ ว่า มีการใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

๒) ควรศึกษาการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ เป็นต้น มาใช้ร่วมกับการสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว หรือไม่

๓) ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ในโรงเรียน หรือหน่วยงานต่อไป เพื่อจะได้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรมการศาสนา กองศาสนาศึกษา. แผนแนวการปฏิบัติตามคุณธรรม ๔ ประการ และการปฏิบัติ
ตามค่านิยม ๕ ประการ. ม.ป.พ., ๒๕๕๑.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการ
ควบคุมตนเองได้และความรับผิดชอบ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว, ๒๕๕๒.

กระทรวงศึกษาธิการ. การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการควบคุม
ตนเองได้และความรับผิดชอบ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, ๒๕๕๒.

_____ . ชุดการสอนการปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐานเรื่องความรับผิดชอบ. พิมพ์ครั้งที่
๒. กรุงเทพมหานคร: จงเจริญการพิมพ์, ๒๕๕๑.

ก่อ สวัสดิ์พานิช. วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช,
๒๕๕๑.

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. ๕ ปี).
มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๓.

จำเนียร ช่างโชติ และคนอื่นๆ. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๑.

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตการ
พิมพ์, ๒๕๕๑.

ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๑.

ธีรยุทธ พึ่งเที่ยร. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, ๒๕๕๕.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๕.

ประกอบ กรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุท
ธการพิมพ์, ๒๕๕๒.

ประยูร อาษานาม. **คู่มือวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๑.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **พุทธศาสนากับปรัชญา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, ๒๕๕๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **ธรรมนุญชีวิตร**, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๔๒. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๕๘.

พระมหาบุญมี มาลาวชิโร. **ธรรมใจ**. กรุงเทพมหานคร: ดีเอ็มจี, ๒๕๕๑.

พิษณุ ฟองศรี. **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เทียมผาการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พุทธทาสภิกขุ. **การเสริมสร้างจริยธรรมแก่เด็กวัยรุ่น**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์, ๒๕๕๑.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชัน จำกัด, ๒๕๔๒.

สุวรีย์ ศิริโกการภิรมย์. **การวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๐.

(๒) รายงานวิจัย/สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ :

ณัฐ จันทรหนูหงษ์. “ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครอุบลรัตน์) เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

ถวิล สมัยมาก. “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๕๑.

ธรรมนิตย์ บ้านพวน. “การศึกษาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนเกาะสีชัง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘. **วิทยานิพนธ์การศึกษา**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๙.

นิชาภา บุรีกาญจน์. “ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

บุษบา หล่อเงิน. “พฤติกรรมจริยธรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๕๗.

พระครูสังฆกิจโสภณ (หมายนั่น). “ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

พระบุญทัน จารุณโณ (กมลลักษณ์). “การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำไถน้อย อำเภอสรินธร์ จังหวัดอุบลราชธานี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ. “การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน”. **รายงานวิจัยการศึกษา**. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๒๕๖๐.

พิชิต เนาวพันธุ์กุล. “การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนลำปาววิทยาคม อำเภอเมือง ตลาต จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒.

พิศมัย เทียนทอง. “การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนโรงเรียนบ้านเขามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต ๑”. **สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ๒๕๕๓.

วารี ศิริเจริญ. **การทดลองใช้ชุดการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง** กรมวิชาการ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐, ๒๕๕๑.

วารีรัตน์ แก้วอุไร. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่สังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้”. **รายงานการวิจัย**. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนรู้: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๖.

วันชัย ทศนิยม. “สภาพจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๕๓.

ศรียา ตั้งโณลก. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนชีวิตกับทักษะชีวิตและพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ในจังหวัดสมุทรปราการ”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๕๕.

อัญชลี โอ่งเจริญ และภุริทัต ศรีอร่าม. “ผลของการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม ตามแนวพุทธให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา”. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๒.

๒. ภาษาอังกฤษ :

Bundy, C. “Global Patterns, Local Options? Changes in Higher Education Internationally and Some Implications for South Africa” in *Ten Years of Higher Education under Democracy*. Pretoria: Council on Higher Education, 2006.

Cronbach, Lee J. *Essentials of psychological testing*. 4th ed. New York: Harper & Row, 2001.

Glasser, W. *Reality Therapy a new approach to psychotherapy*. New York: Harper and Row, 2005.

Gordon, Leonard V. *Manual, Gordon Personal Profiles*. New York: Harcourt, Prace And World, Inc., 2004.

Opkin, Michael. *Active Parenting*. San Francisco: Harper and Row, 2007.

Reinke, Wendy M. “The Classroom Check Check-up: A Brief Intervention to Reduce Current And Future student Problem Behaviors Through Classroom Teaching Practices”. *Dissertation Abstract International*. 66(7): 3935-B ; June, 2006.

Sterner, H. “Transition to adult roles for students with emotional/behavioral disturbances: a follow-up study of student excitors from Steps-to Success”. *Career Development for Exceptional Individuals*, 28(1): 103-141, 2005.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ และเปรียบเทียบความคิดเห็นตามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรในกลุ่มต่างๆ ว่ามีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลไปใช้ประมวลผลเป็นผลการศึกษาวิจัยประกอบการศึกษาของนิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนคือ

ส่วนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ เป็นคำถามวัดระดับความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ขอเจริญพร ขอบคุณทุกท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริงหรือความคิดเห็นของท่านมากที่สุด คำตอบของท่าน อาตมาภาพจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

พระมหาปัญญาเลิศ อคคปญโญ

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา พุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

ชื่อที่

๑. เพศ

() ชาย

() หญิง

๒. ชั้นปีที่ศึกษา

() ม.๑-ม.๓

() ม.๔-ม.๖

๓. สถานภาพของบิดามารดา

() อยู่ด้วยกัน

() หย่าร้าง

() บิดาถึงแก่กรรม

() มารดาถึงแก่กรรม

() บิดามารดาถึงแก่กรรม

ส่วนที่ ๒ ความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตาม
หลักสังคหวัตถุ ๔ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในการช่องที่ตรงกับเป็นจริงของท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ที่	การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	๑. ด้านทาน (การให้)					
๑	นักเรียนสามารถอธิบายแนะนำให้ความรู้กับเพื่อนใน การเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในทุกโอกาส					
๒	นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของ โรงเรียนและสังคมอยู่เสมอ					
๓	เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่าง เต็มที่					
๔	นักเรียน ให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียน อย่างเต็มความสามารถ					
๕	นักเรียน ได้ให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียน ทราบ ด้วยความยินดี					
๖	นักเรียน ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความลำบากกว่าตนเอง ด้วยความเต็มใจ					
๗	นักเรียนจะให้อภัยอยู่เสมอ เมื่อเกิดความผิดพลาดใน การทำงานร่วมกัน					
๘	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานแก่เพื่อนอยู่เสมอ					
	๒. ปิยวาจา (วาจาไพเราะ)					
๙	นักเรียนพูดจาทักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวานน่าฟัง					
๑๐	นักเรียนพูดจาด้วยความเต็มใจและจริงใจ ไม่มีเสแสร้ง ทุกครั้ง					
๑๑	นักเรียนพูดให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็น ประโยชน์และเป็นกันเอง					
๑๒	นักเรียนไม่แสดงอาการไม่พอใจ หรือพูดจาไม่สุภาพต่อ ครู, เพื่อน, พ่อแม่ หรือบุคคลทั่วไป					

ที่	การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๒. ปิยวาจา (วาจาไพเราะ) (ต่อ)					
๑๓	นักเรียนพูดให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนถูกครุฑาหนี					
๑๔	เมื่อเพื่อนเกิดการเข้าใจผิด นักเรียนก็ชี้แจงให้เข้าใจด้วยถ้อยคำที่สุภาพ					
๑๕	นักเรียนไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจน้อยใจหรือคับแค้นใจ					
๑๖	นักเรียนไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโหหรือเศร้าโศกเสียใจ					
	๓. อัตถจริยา (ประพฤติตนเหมาะสม)					
๑๗	นักเรียนเห็นว่าตนเองมีความสำคัญที่จะทำกิจกรรมหรือปฏิบัติงานของตนได้สำเร็จ					
๑๘	นักศึกษาสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ					
๑๙	เมื่อเห็นพ่อแม่หรือคนในครอบครัวทำงาน นักเรียนจะต้องรีบช่วยทำงานทุกครั้ง					
๒๐	เมื่อนักเรียนเก็บของได้ แม้ว่าจะไม่มีใครเห็นก็จะนำส่งครูทุกครั้ง					
๒๑	นักเรียนชวนขวายให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาก็แก่ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ					
๒๒	นักเรียนที่มีน้ำใจ ไม่นิ่งดูตาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ					
๒๓	นักเรียนสนับสนุนเพื่อนให้มีความก้าวหน้าในการเรียนอยู่เสมอ					
๒๔	นักเรียนดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุข ของเพื่อนเป็นประจำ					
	๔. สมานัตตตา (วางตัวเป็นกลาง, ตรวจสอบได้)					
๒๕	นักเรียนร่วมกันตรวจสอบและสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและมีความเป็นระบบมากขึ้น					

ที่	การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวตามหลักสัทธิ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	๔. สมนัตตดา (วางตัวเป็นกลาง, ตรวจสอบได้) (ต่อ)					
๒๖	เมื่อนักเรียนทำผิดพลาดจะยอมรับว่าตนเองทำผิดพลาด โดยไม่กลัวว่าจะถูกตำหนิ					
๒๗	นักเรียนร่วมกันประเมิผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเอง และปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความ ภูมิใจในการปฏิบัติตน					
๒๘	นักเรียนออกแบบกิจกรรมเพื่อกำกับตนเองให้ทำงาน ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทุกระยะ					
๒๙	นักศึกษาได้ประเมินสะท้อนความเห็นต่อการปฏิบัติของ ตนเองในขั้นตอนที่เหมาะสมและสะท้อนผลการ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของ การปฏิบัติ					
๓๐	นักเรียนวางตัวกับทุกคนความด้วยความเสมอภาคและ เท่าเทียมกัน					
๓๑	นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิด ความอึดอัด					
๓๒	นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ง่าย					

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ :
ตำแหน่ง :
ที่อยู่ :
วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ :

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

๑. ท่านใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัว อย่างไร

๑.๑ ทาน : การให้ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ ช่วยเหลือ แบ่งปัน ให้ความรู้และคำแนะนำ

๑.๒ ปิยวาจา : พูดอย่างรักกัน วาจาสุภาพ ไพเราะอ่อนหวานน่าฟัง

๑.๓ อัตถจริยา : การทำประโยชน์ ขวนขวาย ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่างๆ ให้อวัยวะแข็งแรง

๑.๔ สมานัตตตา : เอาตัวเข้าสมาน ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม

๒. ท่านคิดว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวภายในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างไร

๓. ท่านคิดว่ามีปัญหอะไรบ้าง เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวภายในโรงเรียน

๔. ท่านมีแนวทางสำหรับแก้ไขปัญหาทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ภายในโรงเรียน อย่างไร

ขอเจริญพร ขอบคุณที่ท่านได้สละเวลาตอบแบบสัมภาษณ์นี้

พระมหาปัญญาเลิศ อคฺคปญฺโญ

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ของแบบสอบถาม

ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม
ฉบับหนึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่านประเมินข้อความแต่ละข้อ

$$\text{สูตร IOC} = \frac{R}{N}$$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ที่	การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อ ครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. ด้านทาน (การให้)								
๑	นักเรียนสามารถอธิบายแนะนำให้ความรู้กับเพื่อนในการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายในทุกโอกาส	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	นักเรียนให้ความเคารพต่อกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและสังคมอยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม นักเรียนจะช่วยทำงานอย่างเต็มที่	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	นักเรียน ให้ความสะดวก แก่เพื่อนทุกคนในโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	นักเรียน ได้ให้คำแนะนำและปรึกษา ในเรื่องที่นักเรียนทราบ ด้วยความยินดี	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖	นักเรียน ให้ความช่วยเหลือผู้ที่มีความลำบากกว่าตนเองด้วยความเต็มใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การบริหารกิจกรรมนักเรียนตามหลักอิทธิบาท ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๑. ด้านทาน (การให้) (ต่อ)								
๗	นักเรียนจะให้ถ้อยคำอยู่เสมอ เมื่อเกิดความผิดพลาดในการทำงานร่วมกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๘	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานแก่เพื่อนอยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๒. ปิยวาจา (วาจาไพเราะ)								
๙	นักเรียนพูดจาทักทายกับเพื่อนด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ อ่อนหวานน่าฟัง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๐	นักเรียนพูดจาด้วยความเต็มใจและจริงใจ ไม่มีเสแสร้งทุกครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๑	นักเรียนพูดให้คำแนะนำเพื่อนด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๒	นักเรียนไม่แสดงอาการไม่พอใจ หรือพูดจาไม่สุภาพต่อครู, เพื่อน, พ่อแม่ หรือบุคคลทั่วไป	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๓	นักเรียนพูดให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนถูกครุตำหนิ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๔	เมื่อเพื่อนเกิดการเข้าใจผิด นักเรียนก็ชี้แจงให้เข้าใจด้วยถ้อยคำที่สุภาพ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๕	นักเรียนไม่พูดจาในสิ่งที่ผู้อื่นฟังแล้วรู้สึกสะเทือนใจ น้อยใจหรือคับแค้นใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๖	นักเรียนไม่พูดจาส่อเสียด ว่าร้ายผู้อื่นให้เกิดความโมโห หรือเศร้าโศกเสียใจ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๓. อัตถจริยา (ประพฤติตนเหมาะสม)								
๑๗	นักเรียนเห็นว่าตนเองมีความสำคัญที่จะทำกิจกรรมหรือปฏิบัติงานของตนได้สำเร็จ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๘	นักศึกษาสนใจใฝ่เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่เกี่ยวข้องไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติและแก้ปัญหาให้สำเร็จ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๑๙	เมื่อเห็นพ่อแม่หรือคนในครอบครัวทำงาน นักเรียนจะต้องรีบช่วยทำงานทุกครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ที่	การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท ๔	ผู้เชี่ยวชาญ/คนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
	๓. อุตถจริยา (ประพฤติดนเหมาะสม) (ต่อ)								
๒๐	เมื่อนักเรียนเก็บของได้ แม้ว่าจะไม่มีใครเห็นก็จะนำส่งครูทุกครั้ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๑	นักเรียนชวนขวายให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้มาขอความช่วยเหลืออยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๒	นักเรียนที่มีน้ำใจ ไม่นิ่งดูตาย เมื่อมีผู้ต้องการความช่วยเหลือ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๓	นักเรียนสนับสนุนเพื่อนให้มีความก้าวหน้าในการเรียนอยู่เสมอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๔	นักเรียนดูแลเอาใจใส่ทุกข์สุข ของเพื่อนเป็นประจำ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
	๔. สมานัตตยา (วางตัวเป็นกลาง, ตรวจสอบได้)								
๒๕	นักเรียนร่วมกันตรวจสอบและสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องและมีความเป็นระบบมากขึ้น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๖	เมื่อนักเรียนทำผิดพลาดจะยอมรับว่าตนเองทำผิดพลาดโดยไม่กลัวว่าจะถูกตำหนิ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๗	นักเรียนร่วมกันประเมิผลงานทั้งที่ปฏิบัติด้วยตนเองและปฏิบัติรวมกลุ่ม เพื่อสรุปผลสำเร็จและคุณค่าความภูมิใจในการปฏิบัติตน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๘	นักเรียนออกแบบกิจกรรมเพื่อกำกับตนเองให้ทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทุกระยะ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒๙	นักศึกษาได้ประเมินสะท้อนความเห็นต่อการปฏิบัติของตนเองในขั้นตอนที่เหมาะสมและสะท้อนผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการปฏิบัติ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๐	นักเรียนวางตัวกับทุกคนความด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๑	นักเรียนวางตนเป็นกันเอง มีอัธยาศัยไมตรี ไม่ทำให้เกิดความอึดอัด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓๒	นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ง่าย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability ค่าความเชื่อมั่น

Scale: ALL VARIABLES

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
A1	3.67	.711	30
A2	4.13	.507	30
A3	3.67	.922	30
A4	3.60	.770	30
A5	3.53	.730	30
A6	3.63	.669	30
A7	3.60	.770	30
A8	3.60	.770	30
B1	3.70	.651	30
B2	3.90	.885	30
B3	4.20	.551	30
B4	4.07	.691	30
B5	3.60	.675	30
B6	4.07	.521	30
B7	4.20	.551	30
B8	4.20	.551	30
C1	3.10	1.062	30
C2	4.00	.643	30
C3	3.70	.651	30
C4	4.03	.556	30
C5	3.70	.837	30
C6	3.90	.885	30
C7	4.03	.556	30
C8	3.70	.651	30
D1	4.00	.643	30
D2	3.70	.651	30
D3	4.03	.556	30
D4	3.70	.837	30
D5	3.90	.885	30
D6	4.20	.551	30
D7	3.90	.885	30
D8	3.70	.837	30

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables
in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.957	32

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๕๓ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติขอตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.สิน งามประโคน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาลีศ ฉายา อคฺปนฺโน นามสกุล ขำศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังฆวิถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุดคุณ,ดร.	ประธานกรรมการ
๒. ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์	กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติขอตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

รักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.สิน งามประโคน)

วันที่ ๒๗.๙.๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๔๔๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาลีศ ฉายา อคฺคฺปนฺโน นามสกุล ขำศรีพันธ์ุ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิตินำกำลัง ดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุตคุณ,ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.บุญเชิด ขำนิศาสตร์ กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุญาตเคราะห้ให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนา เครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

รักษาการผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง)

วันที่ ๙ กย ๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๔๙๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
นมัสการ พระครูธรรมธาสายันต์ ฐิตปุณฺณ,ดร.
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคฺปนฺโน นามสกุล ชำศรีพันธุ์ รัทสประจำตัว
๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลัง
ดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตาม
หลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุตคุณ,ดร.	ประธานกรรมการ
๒. ดร.บุญเชิด ขำนิศาสตร์	กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุญาต
พระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไป
ปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ดำเนินงานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงน้อมสมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นมัสการด้วยความเคารพ

อ. ฐิตปุณฺณ (รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
จาก: ฐิตปุณฺณ ฐิตปุณฺณ (รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

พระครูธรรมธาสายันต์ ฐิตปุณฺณ,ดร.
วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ โทร./๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๓๕๓ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาลิศ ฉายา อคฺปณฺโณ นามสกุล ขำศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุตคุณ,ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์ กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุมัติโครงการให้ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุมัติ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

รักษาราชการผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

วันที่ 27 ก.ย. ๖1

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๔๙๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

นมัสการ พระครูวิมลศุภการ,ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺปนฺโน นามสกุล ข้าศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย

๑. พระครูวิรุฬห์สุดคุณ,ดร.	ประธานกรรมการ
๒. ดร.บุญเชิด ชำนิศาสตร์	กรรมการ

เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จึงใคร่ขออนุญาตพระคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะในการนำไปปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือวิจัย อันจะส่งผลให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ขอรับรองว่าได้ผ่านการตรวจเครื่องมือวิจัยแล้ว

(พระครูวิมลศุภการ,ดร.)

วันที่ ๙ ๘ ๖๑

หมายเหตุ : หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปใช้อ้างอิงถึงผลการตรวจเครื่องมือวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามโดยผู้ตรวจเครื่องมือ

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๑

เลขที่ ๒๙๕๐
วันที่ 15 ต.ค 61 เวลา 15.30 น.
คณะครูศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๕๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปณฺโญ นามสกุล ชำศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จ.สมุทรปราการ
เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

- ☒ วิชา
☒ ขอนแก่น
☐ ขอนแก่น
☐ ขอนแก่น
☐ ขอนแก่น

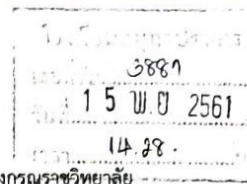
หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐
โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๕๔๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ข้าศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการครอบครัวยุคใหม่” สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการครอบครัวยุคใหม่” สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ
๑. เพื่อทราบ ทราบแล้ว
๒. สมควรมอบ

พท. กษม

(นางพท. กษม กษม)

ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ
๑๕ พ.ย. ๖๑

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ศธ/๖๑๐๓.๓/๕๖๑

(นายไพรัตน์ ก้อนทองคำ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

วันที่รับ ๒๕๖๑
วันที่ 15 มี.ค. 61 เวลา 15.30 น.
คุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ๒๕
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตลาดโพธิ์ อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐
โทร. ๐๘๔-๘๐๔-๕๕๕๑

หนังสือรับฝ่ายวิชาการ
เลขรับ 1658
วันที่ 16 พ.ค. 61
เวลา 14.00 น.

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคคปณฺโญ นามสกุล ขำศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

Am.

(ดร.เกษม แสงนนท์เรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา (แผนการเรียน) ปี ๒๕๖๓

☒ ทราบ
☒ ชอบ/ชอบใจมาก
☐ ชอบ/ชอบใจปานกลางและพอใจ
☐ ชอบ/ชอบใจทั่วไป
☐ ชอบ/ชอบใจเล็กน้อย

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

७५ प.०.३

3226

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๑

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๓๓๑๓๐

โทร. ๐๘๔-๘๑๔-๕๔๔๑

โรงเรียนสมุทรปราการ
๐๘๔๐
15 พ.ย. 2561
14.25

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๖๐ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ข้าศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องแจกข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ

๑. เพื่อทราบ

๒. สมควรมอบ ผอ.สพป.สมุทรปราการ

พรทิพย์ ก้องอุบล

(นางพรทิพย์ ก้องอุบล)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงบประมาณ
๑๕ พ.ย. ๖๑

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(นายไพรัตน์ ก้อนทองคำ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๑

โรงเรียนปทุมคงคา สมุทรปราการ

เลขที่ 938

วัน คณะครูศาสตร์ 22 พ.ค. 61

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วัดไร่ขิง-อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๕๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา สมุทรปราการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๔ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ขำศรีพันธุ์ รัทสประจำตัว ๖๐๐๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องแจกข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

1/ เคารพโปรดทราบ
2/ เห็นสมควรขอพิจารณา
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
เรียนมาด้วยความนับถือ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาสำนักงานผู้อำนวยการ
วันที่ 22 พ.ค. 61

☒ ทราบ
☒ มอบ ☐ วช. ☐ สป.ค. ☐ กน.
☒ ทป. ☐ อื่นๆ.....
☒ ดำเนินการ ☐ ด่วน
☐ ให้เร่งดำเนินการ ☒ อนุญาต
☐ ปิดเรื่องโรงเรียน
☐ อื่นๆ.....

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๑

22067 22 พ.ย. 2561

16.34

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๓๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๒๒ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล คำศรีพันธุ์ รัศประจักษ์
๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลัง
ดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตาม
หลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

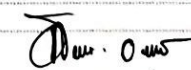
เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องแจกข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อ
ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ
โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนันท)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน	ในนามของมหาวิทยาลัย
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา	
(นางศรินา จิตนิยม)	
ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน	
ทราบ	
☒ มอบกลุ่มบริหารงานวิชาการ	☐ มอบกลุ่มบริหารงานงบประมาณ
☐ มอบกลุ่มบริหารงานบุคคล	☐ มอบกลุ่มบริหารงานทั่วไป
☐ มอบงานกิจการนักเรียน	
☐ มอบงานธุรการ	
ดำเนินการ	
 (นายสมชาย ทองสุทธิ) ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา วันที่ 23 / พ.ย. / 61	

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

รับประทานและได้รับเรื่องแล้ว ลงชื่อ ... 23 / 11 / 61
--

8.3-1

ที่ ศร ๖๑๐๓.๗/๕๖๑

โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
 รับที่..... 3449
 คณะครูสตรี - 3 S.A. 2561
 วันที่.....
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 ต.ลำไย อ.สิงหนคร จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๓๗๐
 โทร. ๐๘๔-๘๘๔-๕๕๓๓

๓ พฤษจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศรีมทรปราการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕๒ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ข้าศรีพันธุ์ รัชสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษาศาควิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นที่ต้องแจกข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

- ☒ เพื่อบริหารทรัพยากร
○ อนุญาต ○ อนุมัติ ○ เงินชดเชย
- ☒ เห็นสมควรมอบหมายให้.....
ก
3. เห็นควรแจ้ง : วา. ○ สนบ.
○ กน. ○ ทป.
- อื่น ๆ
4. ○ ลงนาม
5. ○ อื่น ๆ

gibon 2 ✓
 3 / 5.07 / 61

(ดร.เกษม แสงนนท์)

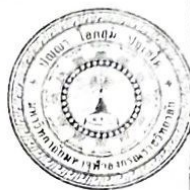
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

[illegible]

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

73 S.A. 2561

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๐

โรงเรียน	โรงเรียน
วันที่ 1280	12561
วิชา คณะครุศาสตร์	8 พ.ค. 61
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	600
ด.ล.โทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐	
☐ โทร ๐๘๘๑-๕๕๕๕๕๕๑	☐ บก.
☐ บก.	☐ อ.อ.

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาภาพระจุฑาธุชราชวิทยาลัย
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย จำนวน ๓๐ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺญฺญ โนนสกุล ข้าราชการบำนาญ
๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลัง
ดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตาม
หลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือ
วิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด
สมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็น
อย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ
โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ เพื่อโปรดทราบ

☒ เพื่อพิจารณา

คุณ.ดร.ด.ม.ลาม

ดำเนิน

.....

.....

8 พ.ค. 61

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทดลองวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๑

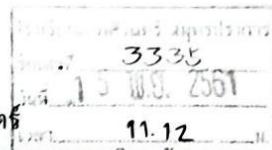

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๗๑๒๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ข้าศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ
ผู้ประสานงานวิจัย

ความเห็นรองผู้อำนวยการ

ความเห็นรองผู้อำนวยการ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ลงนามในเอกสารนี้

และลงนามในเอกสารนี้

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๗/๕๖๑

โรงเรียนปทุมคงคา สมุทรปราการ

เลขที่ 937

วันที่ คณะครูศาสตร์ 22 พ.ค. 61

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เวลา ศ.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๓๗๐

โทร. ๐๘๙-๘๑๙-๕๕๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา สมุทรปราการ
 สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ชำศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

1. เพิกไพบรดาบ
 2. เห็นสมควรขอ พิจารณา
 จังเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์
 เรียนมาด้วยความนับถือ
 ๒๒ พ.ค. ๖๑

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เอกhem แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

สำนักงานผู้อำนวยการ	
วันที่ 22 พ.ค. 61	
☒ ขวาม	☐ ขวบ ☐ ขวค ☐ ขวณ
☒ ทป.	☐ อื่นๆ
☒ คำนึงการ	☐ อื่นๆ
☒ จักรณคณคณคณ	☒ อื่นๆ
☐ จักรณคณคณคณ	☐ อื่นๆ
☐ อื่นๆ	☐ อื่นๆ

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๑

โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
รับที่ 3226
คณะกรรมการ 1.5 พ.ย. 2561
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 15.00 น.
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๑๗๐
โทร. ๐๘๘-๘๑๘-๕๕๕๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาเลิศ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ชำศรีพันธุ์ รหัสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

- เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
- ✓ เพื่อโปรดทราบ/พิจารณา
○ อนุญาต ○ อนุมัติ ○ เห็นชอบ
- ✓ เห็นความชอบกลุ่มบริหาร.....
ส.อ.อ.
3. เห็นควรแจ้ง ○ รก. ○ งป/บค.
○ กน. ○ ทป.
- อื่น ๆ
4. ○ ลงนาม
5. ○ อื่น ๆ

15, พย, 61

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

สำนักงานผู้อำนวยการ
รับที่ 16 พ.ย. 2561
✓ ครอบ
✓ มอบ ○ รก. ○ งป/บค. ○ กน.
○ ทป. ○ อื่น ๆ
○ อนุมัติ ○ อนุญาต
✓ ดำเนินการ ○ พิจารณาเห็นชอบ
○ พิจารณาอนุมัติโรงเรียน
○ ไม่ได้รับการลงนามรับรอง

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

16 เม.ย.

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๕๖๑

โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ
รับเลขที่ 3335
วันที่ 22 มี.ค. ๖๑
หน้า 11-12

คณะครูศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดลัไพร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๙-๘๑๙ ๕๙๙๑

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๕๓ ฉบับ

ด้วย พระมหาปัญญาลีธ ฉายา อคฺคปญฺโญ นามสกุล ข้าศรีพันธุ์ รัชสประจำตัว ๖๐๐๑๒๐๒๐๑๕ นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และนิสิตกำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

เพื่อการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องแจกข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนมัธยมศึกษาเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อครอบครัวตามหลักสังคหวัตถุ ๔ สำหรับนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ” ดังนั้น ทางหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนด้วยความนับถือ

(ดร.เกษม แสงนนท์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

หนังสือฉบับนี้จะไม่สมบูรณ์ในการนำไปอ้างอิงถึงผลการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย หากไม่ได้รับการลงนามรับรอง

ภาคผนวก ข

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี ลมบล บุญมานะ ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย
สมุทรปราการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายไพรัตน์ ก้อนทองคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนสมุทรปราการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายสมนึก อุดมทรัพย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา สมุทรปราการ,
๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายบรรหาร เอี่ยมสะอาด ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ,
๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นายวุฒิชัย วันทมาตย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	: พระมหาปัญญาเลิศ อคฺคปญฺโญ (ข้าศรีพันธุ์)
วัน เดือน ปีเกิด	: วันที่ ๑๙ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๑
ภูมิลำเนาเดิม	: จังหวัดสมุทรปราการ
การศึกษา	: นักรธรรมชั้นเอก, ป.ธ. ๓, ป.บส. พุทธศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม
อุปสมบท	: วันที่ ๒๒ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔
หน้าที่การงาน	: ครูสอนพระปริยัติธรรม วัดด่านสำโรง
ปีที่เข้าศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๐
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๑
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดด่านสำโรง ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๗๐๐ โทร. ๐๘๕-๓๑๗-๖๔๗๕
E-mail	pbs22561082@gmail.com
ID line	Pommcu

